

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนา
แนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัด

กำแพงเพชร

สขิล สิ้นสิงห์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนา
แนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัด
กำแพงเพชร

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร"

ของ สชิล สิ้นสิงห์

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.ประจวบ ทองศรี)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ดร.ปริญญา สร้อยทอง)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
ผู้วิจัย	สขิล สิ้นสิงห์
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐเชษฐ พูลเจริญ
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565
คำสำคัญ	ปรากฏการณ์เป็นฐาน, สังคมศึกษา, โมเดลรูปแบบเศรษฐกิจสีเขียว

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG economy model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิจัยและเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ครูสอนวิชาสังคมศึกษา และนักเรียนกลุ่มทดลอง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการจำแนกประเด็นศึกษาตามที่กำหนด ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model 3) การสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ครูผู้สอนนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์มาใช้น้อยมาก และครูผู้สอนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด BCG Economy Model จึงทำให้ไม่มีการสอดแทรกเนื้อหาส่วนนี้ลงไป ในบทเรียน และ 2) การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัด กำแพงเพชร พบว่า ได้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ด้านสาระเศรษฐศาสตร์ มา บูรณาการกับแนวคิด BCG Economy Model ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ เป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model อันประกอบไปด้วยแนวคิด ทั้ง 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งเป็นแนวคิดที่ส่งเสริม การพัฒนาที่ยั่งยืนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อนาคต

Title	THE DEVELOPMENT OF PHENOMENAL-BASED LEARNING ACTIVITIES OF SOCIAL STUDIES SUBJECTS TO DEVELOP BCG ECONOMY MODEL CONCEPT OF SECONDARY SCHOOL 2 STUDENTS IN MUEANG SUBDISTRICT, KAMPHAENG PHET PROVINCE
Author	Sakin Sinsing
Advisor	Assistant Professor Nattachet Pooncharoen, Ph.D.
Academic Paper	M.Ed. Thesis in Social Studies - (Type A 2), Naresuan University, 2022
Keywords	Phenomenal based learning, Social studies, BCG Economy model

ABSTRACT

This research aims to 1) study the current state of social studies learning activities to develop the BCG economy model concept among students in Mueang Subdistrict, Kamphaeng Phet Province, and 2) create social studies learning activities to develop the BCG economy model concept for Secondary School Year 2 students in Mueang Subdistrict, Kamphaeng Phet Province. This qualitative study uses interviews with social studies teachers in secondary schools within the Mueang Subdistrict, Kamphaeng Phet Province. The data analysis was conducted by categorizing issues according to predetermined criteria, and the reliability of the data was checked using methodological triangulation. The research instruments consisted of 1) in-depth interviews, 2) learning activity plans, and 3) reflection forms of the phenomenal-based learning activities to develop the BCG economy model concept.

The research findings revealed that 1) the current state of social studies learning activities indicated that teachers rarely used phenomena-based learning activities and lacked knowledge and understanding of the BCG economy model concept, resulting in the absence of such content in their lessons, and 2) the development of social studies phenomenal-based learning activities to develop the

BCG economy model concept for Secondary School Year 2 students in Mueang Subdistrict, Kamphaeng Phet Province found that learning activities integrating social studies content, specifically in economics, with the BCG economy model concept were successfully created using phenomena-based learning activities. As a result, students were able to develop the BCG economy model concept, which consists of three aspects: bioeconomy, circular economy, and green economy. These concepts promote sustainable development and can be applied for future applications.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมถึงสละเวลาอันมีค่ามาเป็นที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการวิทยานิพนธ์อันประกอบไปด้วย ดร.ประจวบ ทองศรี ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ปริญญา สร้อยทอง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

ขอบพระคุณ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความอนุเคราะห์ ตลอดจนความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการวิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณ พระสมุห์อมรเทพ เวียงแก้ว ผู้เป็นพระสงฆ์ที่เรียนร่วมกัน และเป็นผู้ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำสอนข้อคิดและช่วยผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถมีกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จเหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและให้ การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน อย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแต่ผู้ที่มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ในอนาคต

สขิล สิ้นสิงห์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณูปการ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	12
ที่มาและความสำคัญ.....	12
คำถามของการวิจัย	15
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	15
ขอบเขตของงานวิจัย.....	16
นิยามศัพท์เฉพาะ	16
ประโยชน์ของงานวิจัย	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	19
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน.....	26
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย BCG economy model	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
กรอบแนวคิดการวิจัย	48

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ตาม แนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร	49
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอมือง จังหวัด กำแพงเพชร	51
บทที่ 4 ผลการวิจัย	54
เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร.....	54
การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนา แนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร.....	63
บทที่ 5 บทสรุป	76
เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร.....	76
เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนา แนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร.....	77
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	88
ประวัติผู้วิจัย	104

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	20
ตาราง 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	21
ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model.....	55
ตาราง 4 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนา แนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร	62
ตาราง 5 ตารางแสดงการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา กับการบูรณาการ แนวคิด BCG Economy Model ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	66
ตาราง 6 ตารางเปรียบเทียบหน่วยการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2...67	67
ตาราง 7 แสดงสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็น ฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model.....	69
ตาราง 8 แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการรับรู้แนวคิด BCG Economy Model.....	70

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ลำดับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเวทีโลก.....	33
ภาพ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs)	36
ภาพ 3 โมเดล BCG Economy	39
ภาพ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย	48
ภาพ 5 แสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็น ฐานเพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model	68

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ในสังคมโลกปัจจุบันที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญ ต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตที่ก่อให้เกิดแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ภายใต้สถานการณ์วิถีใหม่ (New Normal) ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในมิติต่าง ๆ ที่กระทบทั้งในระดับ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระบบการผลิต การบริโภค ตลอดจนรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวัน (सानิตี หนูนิล และ กนกวรรณ พวงประยงค์, 2562) ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการนำทรัพยากรมาใช้ในกระบวนการผลิตสิ่งต่าง ๆ ในทางเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นและไม่จำกัดของมนุษย์ หรืออาจกล่าวได้ว่าจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น กำลังสวนทางกับทรัพยากรโลกที่ลดลง ทำให้เกิดความไม่สมดุลและสร้างความตึงเครียดต่อระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม (Erten, 2021) สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาอย่างเลี่ยงไม่ได้ คือ สถานการณ์ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ทั่วโลกกำลังประสบ ดังจะเห็นได้จากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติ อุทกภัย ภัยแล้ง ไฟป่า ปัญหาขยะมูลฝอย และมลพิษทางน้ำ ที่ทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง จนอยู่นอกเหนือความสามารถของมนุษย์ที่จะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ (กาญจนา เงารังสี, 2559) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง และกระทบต่อความสมดุลทางธรรมชาติ และสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางอาหาร และคุณภาพชีวิตของคนในสังคมอย่างประเมินค่ามิได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าความเสียหายทางด้านสิ่งแวดล้อมส่วนหนึ่ง เป็นผลมาจากกิจกรรมของมนุษย์ที่ปราศจากการคิดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

การลดผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่ได้ผลที่สุดคือการที่ทุกคน ทุกฝ่ายและทุกประเทศต้องมีความตั้งใจ จริงใจพร้อมทั้งสร้างต้องความร่วมมือกันในการวางแผนสำหรับการอนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อมโลก ให้ประสบผลสำเร็จและยั่งยืน ในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 (COP26) ประเทศไทยได้แสดงเจตนาในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง 20%-25% ภายในปี ค.ศ. 2030 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี ค.ศ. 2050 และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ ในปี ค.ศ. 2065 เพื่อสนองข้อตกลงในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และในปัจจุบันพบว่าสังคมไทยเริ่มได้ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็น เป็นผลอันเนื่องมาจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีแนวโน้มเสื่อมโทรมเพิ่มสูงขึ้น สาเหตุหลักมาจาก

การขยายตัว และพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ซึ่งทำให้เกิดระดับของการใช้ทรัพยากรธรรมสูงตามไปด้วย (ศักดิ์ศรี สีบสิงห์, นิธินาถ อุดมสันต์, และสุกิมล บุญพอก, 2562) ในปี พ.ศ. 2558 รัฐบาลของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เพื่อขับเคลื่อนพันธกิจตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ให้เกิดเป็นรูปธรรมภายในปี พ.ศ. 2573 โดยมีเป้าหมาย 3 ประการ คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environmental protection) และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2573 หรือ ค.ศ. 2030 ทุกภาคส่วนต้องมีความร่วมมือกันในการผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยนโยบายของภาครัฐ การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการสนับสนุนจากองค์การสหประชาชาติ (โกวิท พวงงาม, 2553)

ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจยุคใหม่ คือ BCG Economy model Bio-Circular-Green Economy Model หรือ Bio-Circular-Green Economy Model เป็นวาระแห่งชาติสำหรับการพัฒนาประเทศในปี ค.ศ. 2021-2026 ความสำคัญของแนวคิด BCG Economy Model เป็นโมเดลเศรษฐกิจ ที่ย่อมาจาก B-C-G กล่าวคือเป็นการผสมผสานการพัฒนา 3 ด้านหลัก เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) คือการนำความรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดจากฐานความเข้มแข็งเดิมของไทย ในด้านทรัพยากรชีวภาพ และผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า เช่น การพัฒนาพันธุ์ข้าวที่ให้สารอาหารเพิ่มขึ้น เป็นต้น เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด โดยเน้นการลดปริมาณของเสียให้น้อยลงหรือเท่ากับศูนย์ (Zero Waste) เช่น การนำขยะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะ เป็นต้น เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) คือการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและรักษาสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การควบคุมมลพิษและของเสีย การลงทุนสีเขียว และการจัดงานสีเขียว เป็นต้น BCG Economy Model เป็นแนวคิดในการส่งเสริมการเติบโตเศรษฐกิจอย่างครบวงจร โดยเน้นพัฒนา 3 เศรษฐกิจหลัก ได้แก่ Bioeconomy (เศรษฐกิจชีวภาพ) เน้นสร้างมูลค่าทรัพยากรชีวภาพ และส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ Circular Economy (เศรษฐกิจหมุนเวียน) เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างให้คุ้มค่าและยาวนาน และ Green Economy (เศรษฐกิจสีเขียว) การพัฒนาที่คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยเปลี่ยนข้อได้เปรียบที่ประเทศไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อเศรษฐกิจเกิดการเติบโต

สามารถแข่งขันได้ในระดับโลก มีการกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ สร้างวิถีชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จนนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิด BCG Economy Model เป็นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ ได้แก่ การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์ความหลากหลาย ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การลดความเหลื่อมล้ำ อีกทั้งยังสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ดังนั้นแนวคิด BCG Economy Model จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะช่วยให้คนไทยมีความรู้และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ทางในการจัดสรรทรัพยากรอย่างยั่งยืนและมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต (ตฤชรัตน์ เทิดทิตย, และสัมพันธ์ เย็นสำราญ, 2023)

ด้านการศึกษาแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560-2579 มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในยุทธศาสตร์ที่ 5 กล่าวถึง การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายเพื่อสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมรวมถึงการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การดำเนินชีวิตประจำวัน ครูจำเป็นต้องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับในเรื่องของสิ่งแวดล้อม แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 และช่วยส่งเสริมแนวคิด BCG Economy Model คือ รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) อันเป็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการลงมือปฏิบัติ สืบค้นความรู้ด้วยตนเอง ใช้ความสามารถในการสื่อสาร อภิปรายโต้แย้ง ให้เหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของสังคมต่อบริบทที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (วัฒนา หงสกุล, 2561)

วิธีการสอนที่สอดคล้องกับข้อความข้างต้น คือ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน หรือ Phenomenon-based Learning คือ แนวคิดที่นำปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในโลก มาเป็นจุดเริ่มต้นการเรียนรู้ นักเรียนจะได้ศึกษาปรากฏการณ์ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน เกิดการสำรวจในมุมมองที่หลากหลาย เกิดการคิดและเชื่อมโยงองค์ความรู้จากประสบการณ์เดิมและปรากฏการณ์ที่ได้ศึกษา (หัสวานัส เฟ็งสันเทียะ, 2564) ซึ่งที่ผ่านมาประเทศฟินแลนด์ ในฐานะที่เป็นผู้นำทางด้านการศึกษา ก็ได้มีการพัฒนาและทดลองใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยปรากฏการณ์เป็นฐาน กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ และมีการประกาศใช้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี ค.ศ. 2014 ในเวลาต่อมา (วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ และลำไย สีหามาตย์, 2565) ฉะนั้น การนำแนวทางการจัด

การเรียนรู้ด้วยปรากฏการณ์เป็นฐานมาใช้ จึงเป็นการทำลายขอบเขตของการสอนในรายวิชาแบบเดิม ๆ ให้ก้าวไปสู่การสำรวจปรากฏการณ์แบบสหวิทยาการ (Drew, 2020)

จังหวัดกำแพงเพชร เป็น 1 ใน 77 จังหวัดของประเทศ ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีแม่น้ำปิงซึ่งถือได้ว่าเป็นแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่าน มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ ขนาดพื้นที่จังหวัดทั้งหมดประมาณ 5,272 ตารางกิโลเมตร ประกอบไปด้วย 11 อำเภอ มีอำเภอเมืองเป็นอำเภอที่ประชากรหนาแน่นสุด สินค้าหลักของจังหวัดกำแพงเพชรเป็นสินค้าทางการเกษตร เช่น ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และสัตว์เศรษฐกิจต่าง ๆ จัดได้ว่ารายได้หลักของจังหวัดมาจากการทำเกษตรกรรม (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร, 2565) แต่จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2565 พบว่า จังหวัดกำแพงเพชรมีหนี้ที่เกิดจากการเกษตรถึงเฉลี่ย 105,158 บาท ต่อครัวเรือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) ซึ่งมีผลมาจากความผันผวนของราคาสินค้าทางการเกษตรและปัญหาด้านผลผลิตการผลิต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแนวคิดในการผลิตแบบเก่ามาสู่การผลิตแบบใหม่ตามแนวคิด BCG Economy Model โดยเริ่มจากการพัฒนาแนวคิดให้กับนักเรียนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อที่นักเรียนจะสามารถนำแนวคิดนี้ไปใช้ได้ในอนาคต

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรเป็นอย่างไร
2. กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม

1.1 ข้าราชการครู กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้ที่สอนในวิชาสังคมศึกษา ประเภทโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 คน จากโรงเรียนดังต่อไปนี้ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โรงเรียนวัชรวิทยา และโรงเรียนวชิรปราการพิทยาคม

1.2 นักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model โดยได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 5 โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 35 คน ปีการศึกษา 2565

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2551 วิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์
- 2.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา
- 2.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา
- 2.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
- 2.5 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ BCG Economy Model

3. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในช่วงเดือน ธันวาคม 2565 - เมษายน 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำปรากฏการณ์บนโลกแห่งความเป็นจริง มาเป็นจุดเริ่มต้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานที่นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสหวิชาต่าง ๆ ในงานวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ใช้ปรากฏการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นหลักที่ใช้ในการเรียนรู้ รูปแบบการจัดกิจกรรม ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน 1) ขั้นกำหนดหัวข้อปรากฏการณ์ 2) ขั้นการตั้งคำถามจากปรากฏการณ์ 3) ขั้นการศึกษาเพื่อหาคำตอบ 4) ขั้นการสรุปผลการศึกษา 5) ขั้นการสร้างนวัตกรรมจากผลการศึกษา และ 6) ขั้นการเผยแพร่ผลการศึกษา

แนวคิด BCG Economy Model หมายถึง การส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทักษะ รวมถึงเจตคติที่ดี ต่อแนวคิด BCG Economy Model ซึ่งแนวคิดนี้เป็นส่วนหนึ่งของโมเดลเศรษฐกิจยุคใหม่ของประเทศไทย ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

บนพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดนี้ประกอบไปด้วย 3 หลักการ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และลดของเสียจากการผลิต ทั้งนี้ 2 หลักการดังกล่าว อยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model หมายถึง การศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ซึ่งถูกคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง การใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาแนวคิด BCG Economy model ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
2. ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG economy model
3. สถานศึกษาได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG economy model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - 1.1 ความหมายของวิชาสังคมศึกษา
 - 1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชา สังคมศึกษา
 - 1.3 สารเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - 1.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 2.1 ความหมายการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 2.3 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
 - 2.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
3. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย BCG economy model
 - 3.1 การพัฒนาที่ยั่งยืนรากฐานของ BCG Economy Model
 - 3.2 ความเป็นมาของแนวคิด BCG economy model
 - 3.3 ประโยชน์ของแนวคิด BCG economy model
 - 3.4 เป้าหมายของแนวคิด BCG economy model
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ความหมายของวิชาสังคมศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหมายของวิชาสังคมศึกษา โดยได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุนนทิพย์ บุญสมบัติ (2525) อธิบายว่า สังคมศึกษาต้องประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลักคือ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ ความมุ่งหวังของสังคม และความต้องการของผู้เรียน

กาญจนา ศิริมุสิกะ (2543) อธิบายว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมศาสตร์ โดยประกอบไปด้วยสาระการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมวิทยา ศาสนาและศีลธรรม สอนในลักษณะการบูรณาการทั้งนี้วิชาสังคมศึกษามีเป้าเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดี

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) อธิบายว่า สังคมศึกษา คือหมวดวิชาที่ประกอบด้วยวิชา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

วันเพ็ญ วรรณโกมล (2542) อธิบายว่า วิชาสังคมศึกษามีความเกี่ยวข้องกับสังคมศาสตร์ โดยได้นำเอาสาระวิชาในสาขาสังคมศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง มาทำให้เหมาะสมเพื่อใช้สอนผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ภายใต้ในบริบทสังคมและสิ่งแวดล้อมโลก

อิทธิเดช น้อยไม้ (2560) อธิบายว่า วิชาสังคมศึกษา เป็นการเรียนรู้โดยใช้เนื้อหาหลักของทางสังคมศาสตร์ ที่นำมาจัดระบบเพื่อให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วงวัยต่าง ๆ โดยต้องเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงพร้อมปรับตัวกับด้านต่าง ๆ ได้

จากข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในกระบวนการความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเป้าหมายหลักในการจัดการเรียนรู้ คือ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันแบบมีคุณภาพและเป็นพลเมืองดีที่สังคมไทยและสังคมโลกต้องการ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และกำหนดให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังตารางนี้

ตาราง 1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คำอธิบาย
ความสามารถในการสื่อสาร	ความสามารถในการรับและส่งสาร การแสดงออกในการถ่ายทอดความคิด โดยใช้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองหรือผู้อื่น
ความสามารถในการคิด	ความสามารถในกระบวนการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดแบบองค์รวม การคิดแบบสังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่และประสิทธิภาพในการตัดสินใจ
ความสามารถในการแก้ปัญหา	ความสามารถในการทำความเข้าใจสภาพปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ โดยอาศัยการมวลประสบการณ์ ความรู้เดิมและความรู้ใหม่ เพื่อการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการหาคำตอบ
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	ความหมายสามารถการนำกระบวนการที่ได้เรียนรู้ หรือมวลประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเสริมสร้างทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	ความสามารถในการเลือกนำเทคโนโลยี มาใช้ในการพัฒนาตนเอง แก้ไขปัญหาหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อตนเองหรือสังคม โดยอาศัยทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, 2551

จากตารางแสดงให้ถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยสมรรถนะ คือ คุณลักษณะทางพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการได้รับการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะความสามารถและด้านเจตคติ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ตามตารางด้านบน (ตาราง 1)

ตาราง 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	คำอธิบาย
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	การแสดงออกถึงการปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองที่ดี เคารพในความเป็นชาติไทย มีความสามัคคีอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม ศรัทธาและยึดมั่นในศาสนา เคารพเทิดทูนสถาบันกษัตริย์และดำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ซื่อสัตย์สุจริต	การแสดงออกในการยึดมั่นความถูกต้อง ประพฤติตนด้วยความจริงใจ ละอายต่อการกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง
มีวินัย	การแสดงออกในเรื่องของการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ของตกลงระเบียบต่าง ๆ
ใฝ่เรียนรู้	การแสดงออกของความสนใจในการเรียนรู้ การตั้งใจเรียน ศึกษา และแสวงหาความรู้และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
อยู่อย่างพอเพียง	การแสดงออกในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
มุ่งมั่นในการทำงาน	การแสดงออกถึงความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วง
รักความเป็นไทย	การแสดงออกถึงความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์และรักษาไว้ซึ่งประเพณีหรือวัฒนธรรมไทย
มีจิตสาธารณะ	การแสดงออกถึงการเป็นจิตอาสา การมีน้ำใจ การมีจิตใจเผื่อแผ่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาสังคม และการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมสังคมส่วนรวม

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, 2551

จากตารางแสดงให้เห็นถึงการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการกำหนดให้มีการพัฒนาลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึก เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชา สังคมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) อธิบายถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้ เป้าหมายหลักของหลักสูตรคือ การมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนกลายเป็นกำลังในการพัฒนาชาติในอนาคต โดยผู้เรียนจะประกอบไปด้วยความสามารถทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชา สังคมศึกษา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเป้าหมายหลักของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือ ช่วยพัฒนา ฝึกอบรมและขัดเกลาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมแบบพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางสังคม สามารถเตรียมพร้อมรับมือและปรับตัวต่อการเรียนแปลงเปลี่ยนของสภาพแวดล้อมทางสังคมและสภาพแวดล้อมของโลก มีความรู้ในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าและยั่งยืน เรียนรู้ถึงบริบทของการพัฒนาตามแต่ละยุคสมัย เหตุและปัจจัยต่าง ๆ มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ และยอมรับในความแตกต่าง มีคุณธรรมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามกรอบความรู้พื้นฐานที่เหมาะสมกับช่วงวัยตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเอาไว้โดยมีหลักการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมทางด้านร่างกาย ด้านความรู้ และด้านคุณธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่สมบูรณ์ สำหรับในวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต้องจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ยอมรับในความแตกต่าง มีความรู้ในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรมเพื่อเป็นพลเมืองดีของสังคม

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยด้านคุณภาพผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดอยู่ในคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในส่วนนี้ประกอบไปด้วย มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการศึกษางานวิจัย โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้

1. เมื่อจบการศึกษาผู้เรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก สามารถเปรียบเทียบการประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ในหลาย ๆ ภูมิภาคของโลกได้ และพัฒนาแนวคิดที่สามารถอยู่ร่วมอย่างสันติสุข

2. มีทักษะ ความสามารถที่จำเป็นในด้านกระบวนการคิด และการสะสมประสบการณ์ในการเรียนรู้และทำความเข้าใจความเหมือนและแตกต่างในด้านต่าง ๆ ทางความคิด ระหว่างประเทศไทย และภูมิภาคทวีปอื่น ๆ ได้

3. มีความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ ในอนาคตเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีการวางแผนและตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

สรุปคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา เป็นการวางมาตรฐานการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ควรจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสมและถูกต้องได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้

3. สารเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิจัยในวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบไปด้วย 3 สารหลักดังนี้ 1) สารหน้าที่พลเมือง 2) สารภูมิศาสตร์ 3) สารเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สารเศรษฐศาสตร์เป็นเนื้อหาประกอบการวิจัย ผลการศึกษานี้อาศัยสารเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ความหมายของการศึกษาสารเศรษฐศาสตร์

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความหมายของการศึกษาสารเศรษฐศาสตร์ โดยมีผู้ให้ความหมายดังนี้

Paul A. Samuelson (1973, อ้างถึงใน จาตุพร อยู่ศิริ, 2552) ให้ความหมายว่าเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับมนุษย์ในการเลือกการจัดสรรทรัพยากรที่ได้มาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายว่า เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาว่าด้วยการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน มี ๒ สาขา คือ เศรษฐศาสตร์จุลภาค ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ภาคที่ศึกษาปัญหาเศรษฐกิจส่วนบุคคล หรือ ปัญหาการตลาดเป็นต้น และ เศรษฐศาสตร์มหัพภาค ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ภาคที่ศึกษาปัญหาเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวม เช่น ปัญหาเรื่องรายได้ของประชาชาติ การออมทรัพย์ของประชากร ปัญหาการลงทุน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2555) ได้ให้คำนิยามว่า เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีไม่จำกัด ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว หรือประเทศ โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อความอยู่ดีกินดีของมนุษย์

ดังนั้นจากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการใช้ทรัพยากรที่อยู่อย่างจำกัด เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีไม่จำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านที่ 2 มาตรฐานการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบไปด้วย 2 มาตรฐาน

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

1. มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ โดยประกอบไปด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ 1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม 2) อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิ ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

2. มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก โดยประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ 1) อภิปรายระบบเศรษฐกิจ แบบต่าง ๆ 2) ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย 3) วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลก ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และ 4) วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้า ในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้าปริมาณการผลิตและราคาสินค้า

สรุปจากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิชาสังคมศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านการออม การลงทุน การผลิตสินค้าและบริการ การจัดการทรัพยากร ความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์และการร่วมมือทางการค้าระหว่างต่าง ๆ ประเทศตลอดจนระบบเศรษฐกิจ และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

4. แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในยุค

ปัจจุบัน โดยจากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันต้องคำนึงถึง การให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมความพร้อม ให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกในอนาคต (วิจารณ์ พานิช, 2555) ดังนั้น การสอนวิชาสังคมศึกษาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนจากการสอนแบบเดิมให้เป็นการสอนสังคมศึกษาเพื่อ พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

วิภาดา พินลา (2559) ได้เสนอแนวความคิดการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อให้สอดคล้อง กับสังคมโลกศตวรรษที่ 21 โดยต้องเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดที่มากขึ้น อาจเริ่มจาก การคิดวิเคราะห์ เพราะถือได้ว่าเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การคิดระดับอื่น ๆ

กนก จันทร์ทอง (2560) ได้เสนอรูปแบบของการการสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 เอาไว้ว่า การสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ตามหลัก 3 R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W)riting (เขียนได้), และ (A)Rithmetic (คิดเลขเป็น) ส่วน 7 C ประกอบไปด้วย Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้าน การสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่าง วัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) และ Career and Learning Skills (ทักษะ อาชีพ และทักษะการเรียนรู้) ในการออกแบบการสอนเพื่อสนับสนุนทักษะศตวรรษที่ 21 จะตั้ง บนพื้นฐานปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) และการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (active learning) โดยมีรูปแบบการสอนดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) 2) การจัดการเรียนรู้แบบการใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) 3) การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based learning) 4) การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM education) และ 5) การศึกษาบทเรียนและวิธีการ แบบเปิด (Lesson study & open approach)

พระสิทธิชัย รินฤทธิ์ (2563) ได้เสนอว่า การจัดการเรียนสอนถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ การสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในรายวิชาสังคมศึกษา จำเป็นต้องอาศัยหลักการ กระบวนการที่จะสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง มีการลงมือปฏิบัติ มีการฝึกใช้ทักษะด้าน ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ คุณธรรมหรือ จริยธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคม

ฉันทิพรดา ไชยศิลป์ (2563) ได้เสนอว่า กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สิ่งสำคัญ คือ การสอนแบบบูรณาการโดยที่ผู้เรียนใช้องค์ความรู้ที่หลากหลาย เพื่อค้นคำตอบด้วยวิธีสืบสอบ หรือการแก้ปัญหาเน้นที่การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในประสบการณ์จริง และต้องออกแบบการสอนวิชาสังคมศึกษาให้เป็นแบบบูรณาการสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) หรือการเรียนรู้ข้ามศาสตร์

สรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในปัจจุบันควรใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 และการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์จริงกับผู้เรียน

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

1. ความหมายการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาในประเด็นความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Silander (2015) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบปลายเปิด นำปรากฏการณ์ของโลกความจริง มาเป็นจุดกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ในการสืบเสาะแสวงหาคำตอบ โดยใช้องค์ความรู้แบบข้ามพิสัย

Symeonidis, & Schwarz (2016 อ้างถึงใน อรรถพรณ บุตรกตัญญู, 2561) กล่าวว่า การใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยกเลิกขอบเขตของการจัดการเรียนรู้แบบรายวิชา แต่นำไปสู่การเรียนรู้แบบเชิงสหวิทยาการโดยมีปรากฏการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริงที่ใช้การศึกษา ซึ่งช่วยสร้างมุมมองที่หลากหลาย ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทำให้เกิดทักษะที่หลากหลายต่อผู้เรียน

Daehler, & Folsom (2016 อ้างถึงใน พงศธร มหาวิจิตร, 2562) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-based Learning หรือ PhenoBL) จัดได้เป็นวิธีการสอนที่ใหม่และมีประกาศอย่างเป็นทางการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศฟินแลนด์ โดยมีจุดเริ่มต้นวิธีการสอนและเรียนรู้ที่นำปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากความเป็นจริงมาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสนำความรู้ผ่านการสำรวจประสบการณ์ มุมมองต่าง ๆ ที่หลากหลายโดยเชื่อมโยงเชิงสหวิทยาการและสังเคราะห์ความรู้จาก

หลายวิชาในการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันหรือในสถานการณ์จริงในอนาคต

Symeonidis, & Schwarz (2016) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการศึกษาแบบองค์รวม ในการศึกษาถึงความสำคัญของการสำรวจปรากฏการณ์ในแง่ความเป็นจริง ครูต้องจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้หลากหลายสาขาวิชา

Manowaluilou, Butkatunyo, & Mahavijit (2022) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เริ่มด้วยการใช้ปรากฏการณ์แห่งความเป็นจริง นำไปสู่การเรียนรู้แบบองค์รวมโดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้แบบข้ามศาสตร์สหวิทยาการในมุมมองที่หลากหลายภายใต้บริบทชีวิตจริง

วีระพงษ์ พิมพ์สาร (2562) ให้ความหมายว่า เป็นการศึกษาเรื่องราวหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสภาพความเป็นจริงแบบองค์รวม โดยเริ่มต้นจากการค้นหาประเด็นการเรียนรู้ หรือประเด็นที่สนใจรอบ ๆ ตัว โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ปรากฏการณ์ คือ 1) ปรากฏการณ์ทางสังคม เช่น พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคม 2) ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ เช่น เศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ปรากฏการณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ภัยพิบัติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า การเรียนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ (Phenomenon-Based Learning) หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงสาขาต่าง ๆ บนพื้นฐานการนำปรากฏการณ์จริง เช่น ปรากฏการณ์ทางสังคม ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ และปรากฏการณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อม มาเป็นจุดเริ่มต้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงสหวิทยาการในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ในโลกความจริงในมุมมองที่หลากหลาย

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน จากความหมายการจัดการเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ที่ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรม กล่าวคือ มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ โดยการให้ผู้เรียนฝึกเป็นผู้มีความคิดแบบองค์รวม บนฐานแนวคิดทางการศึกษาที่ว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการเรียนรู้จากสภาพเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์บนโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ที่ว่าการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน เกิดขึ้นได้จากการนำมวลประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่พบเห็น มาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจเดิม มาสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเอง (Duffy, & Cunningham, 1996 อ้างถึงใน ตะวัน ไชยวรรณ, และกุลธิดา นุกุลธรรม, 2564)

หลักการของการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์ ผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และข้อมูลความรู้คือผลผลิตจากการแก้ปัญหา ดังนั้น การนำเอาปรากฏการณ์ในการเรียนรู้มาใช้ในบริบทของการทำงานร่วมกันเป็นทีม จะช่วยเสริมแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Socio-cultural learning

theories) ซึ่งเห็นว่าข้อมูลความรู้ไม่ใช่เพียงสิ่งที่เป็นของบุคคลเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่สร้างบริบทแห่งสังคมและความรู้ ซึ่งเป็นหลักในทฤษฎีการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสังคม (Silander, 2015)

Von, Glaserfeld (1989 อ้างถึงใน ทิฏฐิภัทรา สุดแก้ว, 2554) ว่าคอนสตรัคติวิสต์ คือ ทฤษฎีที่อธิบายว่าความรู้มีที่มาจากปรัชญาจิตวิทยา และการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารความหมาย และการควบคุมกระบวนการสื่อสารของตนเอง ทฤษฎีนี้มีหลักการสองข้อ คือ 1) ความรู้ไม่ได้เกิดเพียงด้วยการรับรู้แต่เป็นผลสำเร็จรูปที่สร้างโดยบุคคลผู้มีความรู้และความเข้าใจ 2) การรับรู้มีหน้าที่ในการปรับปรุงและสะสมประสบการณ์ ไม่ได้เป็นเพื่อค้นหาความจริงเพียงอย่างเดียว การประยุกต์ใช้หลักการเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อกว้างขวางในการศึกษาพัฒนาสติปัญญา การเรียนรู้ การปฏิบัติและการสอนในศาสตร์จิตวิทยาบำบัด พร้อมกันกับการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

Troutman, & Lichtenberg (1998 อ้างถึงใน กรรณิการ์ หาญพิทักษ์, 2559) กล่าวว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มุ่งเน้น ว่าความรู้เกิดขึ้นจากการประมวลประสบการณ์ของผู้เรียนเอง โดยการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมหรือบริบทรอบตัว รวมถึงผู้เรียนยังสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ของตนเองกับผู้อื่น เพื่อขยายขอบเขตมุมมองและความรู้เชิงสหวิทยาการในการสร้างองค์ความรู้ใหม่

ทิศนา แคมมณี (2545) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ตามแนวคิด Constructivism เป็นการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Psychology) โดยผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากสิ่งที่พบเห็นร่วมกับมวลความรู้เดิม

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีข้างต้นจะพบได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ซึ่งกล่าวถึงการทำที่ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้จากมวลประสบการณ์ เหตุการณ์ และการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ

ชลธิศ สมาธิโต (2562) ได้อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถทำให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน โดยสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ กับปรากฏการณ์บนโลกแห่งความจริง โดยการนำปรากฏการณ์นั้นมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากความรู้พื้นฐานเดิม

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556) อธิบายว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าการรับ ดังนั้นเป้าหมายของการสอนจะพยายามถ่ายทอดความรู้ใหม่อย่างเหมาะสม ตามแต่ละบุคคลและสิ่งแวดล้อม มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ คือ มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ

สรุปจากที่กล่าวข้างต้น ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เป็นแนวคิดที่นำมาใช้ร่วมในการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ซึ่งทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. คอนสตรัคติวิสต์แบบรากฐาน (Radical Constructivist; Cognitive Constructivism) เป็นแนวคิดที่มาจากกลุ่มนักการศึกษาและ นักจิตวิทยาผู้นิยมความคิดของนักจิตวิทยาพัฒนาการ ชาวสวิสต์คือ จีน เพียเจต์ (Jean Piaget) ที่มีความคิดว่า ความรู้คือการเปลี่ยนแปลงโดยถือว่า บทบาทของครูเป็นผู้ช่วยให้เด็กพัฒนาความคิดและจัดสภาพแวดล้อมที่ท้าทายวิธีการคิดของเด็ก และช่วยให้เด็กทดสอบความคิดของตนเอง

2. คอนสตรัคติวิสต์แบบสังคม (Social Constructivism) คอนสตรัคติวิสต์กลุ่มนี้ ประกอบด้วยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตทาง สังคม โดยมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่อไปนี้เป็นคือ ความรู้พัฒนาผ่านการเจรจาในการสนทนาแลกเปลี่ยนของ ชุมชนและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและองค์ประกอบของประวัติศาสตร์

สรุปข้างต้น กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ บนฐานทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) โดยมีหลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือเน้นที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านปรากฏการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว

3. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบแบบบูรณาการ โดยผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาและนำความรู้ความเข้าใจเดิม มาเชื่อมโยงกับสภาพ ปัญหา หรือปรากฏการณ์โลกแห่งความจริง เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ ภายใต้หลักแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism)

Kompa (2017) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ประกอบไปด้วยรูปแบบดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะเริ่มจากการตั้งประเด็นคำถาม ผ่านปรากฏการณ์ที่พบเจอ และลงมือเพื่อหาคำตอบ โดยครูผู้สอนทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ
2. การแสวงหาคำตอบจากประเด็นคำถามที่ตั้ง ต้องอาศัยการเชื่อมโยงองค์ความรู้ แบบบูรณาการศาสตร์ความรู้สาขาต่าง ๆ
3. เน้นกระบวนการให้ความร่วมมือกันภายในกลุ่มของผู้เรียน มีการเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์ นำเสนอ และแลกเปลี่ยนประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน

อรพรรณ บุตรกตัญญู (2561) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ เป็นฐานว่าประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ

1. ความเป็นองค์รวม (Holistic city) คือ การเรียนรู้แบบไม่แยกสาขาวิชา โดยให้สำคัญ กับการศึกษาทำความเข้าใจ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

2. สภาพจริง (Authenticity) คือ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์บนโลกแห่งความจริง มาออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับบริบทสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน โดยผู้เรียนตั้งประเด็นคำถามและหาคำตอบด้วยตนเอง

3. บริบท (Contextuality) คือ การเรียนรู้ต้องคำนึงปรากฏการณ์ที่เป็นธรรมชาติ และมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน และต้องเป็นประเด็นที่ไม่แน่ชัดเกินไป เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4. การเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน (Problem-based inquiry learning) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจะใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะ โดยผู้เรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม สืบเสาะ และวิเคราะห์หาคำตอบมาอธิบาย ด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

5. กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมุ่งเน้นในกระบวนการเรียนรู้บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่ใช้ ภาระงาน การอำนวยความสะดวก และการให้คำแนะนำอันเป็นผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานนั้น มีลักษณะการจัดการกิจกรรมบนพื้นฐานของการนำสภาพปรากฏการณ์โลกแห่งความจริง นำไปสู่กระบวนการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 มิติองค์ประกอบ คือ ความเป็นองค์รวม สภาพจริง บริบท การเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ได้มีนักการศึกษาเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมไว้ ดังนี้

Daehler, & Folsom (2016 อ้างถึงใน พงศธร มหาวิจิตร, 2562) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ว่าประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกปรากฏการณ์ที่จะเป็นประเด็นการศึกษา คือ ปรากฏการณ์ที่เลือกมาเป็นประเด็นการจัดการเรียนรู้ ควรสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของตัวผู้เรียน

2. วิเคราะห์คุณค่าความรู้เดิม คือ ตรวจสอบองค์ความรู้เดิมของผู้เรียนจากการเรียนในอดีตเพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาความรู้เดิม มาบูรณาการสู่ความรู้ใหม่

3. ออกแบบลำดับกิจกรรม คือ จัดลำดับการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้แนะนำอาจเริ่มจากการตั้งคำถามจากปรากฏการณ์ที่นำมาเป็นประเด็นศึกษา

4. ออกการประเมินความเข้าใจของผู้เรียน คือ การออกแบบวิธีการประเมิน หรือการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน

Islakhiyah, Sutopo, & Yulianti (2017) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ว่าประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นสังเกตปรากฏการณ์** คือ ครูเลือกปรากฏการณ์ที่จะนำมาเป็นหัวข้อสำหรับให้นักเรียนสังเกตและหาเหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์นั้น
2. **ขั้นการให้เหตุผล** คือ นักเรียนเขียนอธิบายเหตุผล เกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้น
3. **ขั้นการตรวจสอบ** คือ นักเรียนทำการหาคำตอบของปรากฏการณ์โดยใช้กระบวนการสืบเสาะเพื่อนำมาอธิบายปรากฏการณ์
4. **ขั้นเรียบเรียงคำอธิบาย** คือ นักเรียนเรียบเรียงข้อมูลที่หามาได้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
5. **ขั้นการให้เหตุผล** คือ นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อมูลคำอธิบายระหว่างกันเพื่อยืนยันข้อสรุปคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์

อรพรรณ บุตรกัตัญญ (2561) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ประกอบไปด้วยดังนี้

1. การสังเกตปรากฏการณ์ที่ศึกษาร่วมกันแบบองค์รวมหรือสหวิทยาการ คือ การสังเกตปรากฏการณ์ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการศึกษาจากหลายสาขานำมาบูรณาการความรู้เพื่อนำไปสู่คำตอบ
2. การตั้งคำถามหรือการกำหนดปัญหาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่สนใจศึกษาร่วมกัน คือ การตั้งประเด็นคำถามจากการใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ต้องการทำความเข้าใจและอยู่บนพื้นฐานความสนใจของผู้เรียนร่วมกัน การตั้งประเด็นคำถามเป็นส่วนสำคัญของการเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. การใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายผ่านการลงมือปฏิบัติเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ภายใต้แนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการกำหนดประเด็นการศึกษาจากคำถามที่ตั้งขึ้น หรือประเด็นที่ผู้เรียนสนใจ โดยกระบวนการเรียนรู้มีได้หลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบสืบเสาะ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบโครงการ กระบวนการที่สำคัญของการเรียนรู้คือการที่ผู้เรียนสามารถตั้งคำถาม สืบค้นข้อมูล รวบรวมข้อมูล อธิบายข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูล สร้างชิ้นงาน รวมถึงนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้บนพื้นฐานการบูรณาการความรู้แบบสหวิทยาการ
4. การสะท้อนคิดตามสภาพจริง คือ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งมีผลในกระบวนการทางปัญญา กระบวนการสังคม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตะวัน ไชยวรรณ, และกุลธิดา นกุลธรรม (2564) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ดังนี้

1. **เลือกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ** คือ เลือกปรากฏการณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชา และระดับของผู้เรียน ซึ่งสามารถอธิบายปรากฏการณ์จากความรู้เดิมได้บางส่วน หรือทั้งหมด

2. วิเคราะห์รรถประโยชน์ของบทเรียน คือ ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างไร และนำความรู้ที่ได้ไปใช้กับบริบทอื่นได้อย่างไร

3. ดำเนินการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้เรียนมีส่วนในการวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดขั้นตอนและวิธีการหาคำตอบ ผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำผู้เรียน

4. สังเคราะห์ความรู้และลงข้อสรุป คือ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล มาแลกเปลี่ยนร่วมกัน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ นำไปสู่ข้อสรุป

5. ตรวจสอบความเข้าใจและลงข้อสรุป คือ ผู้สอนทำการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ผ่านการนำเสนอ หรือการเขียนอธิบาย เพื่อสะท้อนถึงผลการศึกษาและการเข้าใจของผู้เรียน

สรุปจากบทความข้างต้นผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เริ่มการคัดเลือกปรากฏการณ์เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเกิดการตั้งคำถามจากปรากฏการณ์นั้น ซึ่งคำถามที่นักเรียนตั้งได้มาจากการสังเกตปรากฏการณ์ที่ครูกำหนด นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้และสืบค้นเพื่อหาคำตอบของปรากฏการณ์

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย BCG economy model

1. การพัฒนาที่ยั่งยืนรากฐานของ BCG Economy Model

ในอดีตที่ผ่านมา โลกประสบปัญหาเกี่ยวกับภาวะสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและปัญหาความผิดปกติของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก หรือ climate change ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบได้แก่ อุณหภูมิเฉลี่ยทั่วโลกเพิ่มขึ้นในอัตราที่ไม่เคยมีมาก่อน เกิดคลื่นความร้อนบ่อยครั้งขึ้นและระบบนิเวศทั่วโลกเปลี่ยนแปลงไป เมื่ออุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น น้ำแข็งในบริเวณขั้วโลกและธารน้ำแข็งทั่วโลกจะละลาย ส่งผลให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น สิ่งนี้เป็นภัยคุกคามต่อชุมชนชายฝั่ง และระบบนิเวศ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังเพิ่มความถี่และความรุนแรงของเหตุการณ์สภาพอากาศรุนแรง เช่น พายุ น้ำท่วม และภัยแล้ง ซึ่งอาจสร้างความเสียหายอย่างมากต่อโครงสร้างพื้นฐานและการเกษตร และนำไปสู่การสูญเสียชีวิต (พิชิตล พันธ์วัฒนา, 2016) การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจอย่างรวดเร็วตั้งแต่ทศวรรษ 1980 หลังจากการเผยแพร่รายงาน "อนาคตร่วมของเรา" (Our Common Future) หรือที่รู้จักกันในนาม "Brundtland Report" ที่นิยามการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ "การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของรุ่นหลัง" หลักการในแนวคิดนี้คือการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับประชากรโลก โดยรักษาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในระดับที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังหาความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อม, สังคม และเศรษฐกิจ แทนที่การเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก (อนุภูถันสุพล, 2016) ต่อมาในปี 2015, สหประชาชาติได้เปิดตัวแผนการพัฒนาที่ยั่งยืนประจำปี 2030

หรือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ซึ่งประกอบด้วย 17 เป้าหมายที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับโลก อย่างเช่น การลดความยากจน การขจัดความหิว การรักษาสุขภาพและการศึกษาที่ดีขึ้น การเพิ่มขึ้นคุณภาพชีวิตของคนทั่วโลก (Halisçelik, & Soytaş, 2019)

ภาพ 1 ลำดับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเวทีโลก

ที่มา: สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556

การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มีรากฐานมาจากเป้าหมายการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ คือ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สหประชาชาติคิดขึ้นและให้ทุกประเทศเข้าร่วมเป้าหมายดังกล่าวทุกประเทศที่นำเป้าหมายดังกล่าวไปใช้แล้วแต่บรรลุข้อตกลงหลายข้อ และทำให้ประเทศเกิดการพัฒนาระบบมีคุณภาพได้ ถึงอย่างไรก็ตามในระดับโลกยังพบว่ามี ปัญหาความยากจน ปัญหาความเท่าเทียมทางเพศ ประเด็นด้านสุขภาพ ปัญหาสิ่งแวดล้อม (Gupta, & Vegelin, 2016) ดังนั้นเมื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) จึงทำให้เกิดคำถามต่อไปว่า แล้วต่อไปจะใช้

กรอบแนวคิดใดในการพัฒนา ในขณะที่โลกปัจจุบันต้องเจอกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ และประเทศหลายประเทศก็ตระหนักถึงวิกฤตนี้มาก ประกอบกับการเกิดขึ้นของ วิกฤตยูโรโซนหรือวิกฤตสินเชื่อซับไพรม์ (subprime mortgage crisis) ทำให้หลายประเทศทั่วโลกหันกลับมามองว่า แนวทางการพัฒนาก่อนหน้านี้ยังใช้ได้อยู่อีกหรือไม่ หรือจะต้องเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ดังนั้นในการประชุมเมื่อปี 2012 ที่เมืองริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล (Rio +20) จึงมีการเสนอเป้าหมายการพัฒนาหลังปี 2015 (Post-2015 Development Agenda) และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนประมาณ 8.5 ล้านคน ที่มีส่วนร่วมการร่าง SDGs (Dora et al., 2015) ในประเทศไทยก็มีการตื่นตัวกระบวนการนี้ คือ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ทุนจากสหประชาชาติมาจัดกระบวนการ และจัดทำเอกสารที่ชื่อว่า “อนาคตที่เราอยากเห็น” (Future We Want) และส่งเข้าไปในที่สหประชาชาติ จนกระทั่งได้ข้อสรุปออกมาเป็น SDGs 17 ข้อ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ เป็นเป้าหมายที่ว่าด้วยการลดความยากจนทั้งทางเศรษฐกิจ และความยากจนในมิติอื่น ๆ ด้วย (ตามการนิยามของแต่ละประเทศ) ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทั้งชาย หญิง เด็ก คนยากจน และกลุ่มคนเปราะบาง เป้าประสงค์ของเป้าหมายนี้ครอบคลุมประเด็นการยกระดับรายได้ของผู้คนให้สูงกว่า \$1.25 ต่อวัน (1.1) และลดสัดส่วนของความยากจนในมิติต่าง ๆ ของคนทุกกลุ่มให้เหลือครึ่งหนึ่งภายในปี 2573 (1.2) เน้นการใช้ระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม (1.3) และการสร้างหลักประกันในเรื่องสิทธิของการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ บริการพื้นฐาน รวมถึง กรรมสิทธิ์เหนือที่ดินและทรัพย์สิน (1.4) นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนยากจนและเปราะบางจากภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจสังคม และที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศด้วย

เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้ได้เห็นสัดส่วนของประชากรที่ขาดแคลนอาหารลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง ประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมากที่เคยได้รับความทุกข์จากความอดอยากและความหิวโหย ซึ่งในขณะนี้ประเทศเหล่านั้นสามารถให้ความช่วยเหลือทางโภชนาการแก่ผู้ด้อยโอกาสได้เป็นจำนวนมาก มีความคืบหน้าอย่างมากในเรื่องการกำจัดความหิวโดยในภาคกลางและเอเชียตะวันออก ละตินอเมริกา และประเทศกลุ่มแคริบเบียนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) มุ่งมั่นที่จะขจัดความหิวโหยและความอดอยากทุกรูปแบบ ให้แล้วเสร็จภายในปี 2573 เพื่อให้แน่ใจว่าทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ด้อยโอกาสจำนวนมาก ได้รับการเข้าถึงอาหารที่เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการตลอดทั้งปี เป้าหมายนี้ยังเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืน การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่

และกำลังการผลิตของเกษตรกรรมขนาดเล็ก ที่ช่วยให้เข้าถึงแหล่งที่ดินทำกิน เทคโนโลยีและการตลาดอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างประเทศก็เป็นสิ่งสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เราจะสามารถยุติความอดอยากและความหิวโหยได้ภายในปี 2573 โดยดำเนินการร่วมกับเป้าหมายอื่น ๆ ที่กำหนดไว้

เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย

นับตั้งแต่การสร้างเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณค่าในหน้าประวัติศาสตร์ จากการลดการเสียชีวิตของเด็ก การปรับปรุงสุขภาพของมารดาและการต่อสู้กับเชื้อเอชไอวี/ เอ็ดส์ มาลาเรียและโรคอื่น ๆ ตั้งแต่ปี 2533 สามารถป้องกันการเสียชีวิตของเด็กทั่วโลก โดยลดลงกว่า 50 % และการเสียชีวิตของมารดาก็สามารถลดลงได้ 45% ในทั่วโลก ภาวะการติดเชื้อเอชไอวีและเอ็ดส์ที่เกิดขึ้นใหม่ สามารถลดลงได้ 30% ในระหว่างปี 2543 ถึงปี 2556 และมากกว่า 6,200,000 ชีวิตได้รับป้องกันจากโรคมมาลาเรียการเสียชีวิตเหล่านี้สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการป้องกันและการรักษา การศึกษา แคมเปญการสร้างภูมิคุ้มกันของโรคและการดูแลสุขภาพเพศและระบบสืบพันธุ์ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความมุ่งมั่นที่จะยุติการระบาดของโรคเอ็ดส์ วัณโรคมมาลาเรียและโรคติดต่ออื่น ๆ ภายในปี 2573 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและจัดให้มีการเข้าถึงยาและวัคซีนอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาวัคซีนก็เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการนี้เช่นเดียวกับการเข้าถึงยาในราคาที่เหมาะสม

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตั้งแต่ปี 2543 มีความคืบหน้าเป็นอย่างมากในการบรรลุเป้าหมายเรื่องของผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา อัตราการลงทะเบียนเรียนรวมในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 91 ในปี 2558 และจำนวนของเด็กทั่วโลกที่ไม่ได้รับการศึกษาลดลงได้เกือบครึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ อัตราผู้ที่มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ยังเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก และเด็กผู้หญิงได้ไปโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความสำเร็จอันยอดเยี่ยม การประสบความสำเร็จครอบคลุมถึงการศึกษามีคุณภาพ ซึ่งตอกย้ำความเชื่อที่พิสูจน์แล้วว่าการศึกษาเป็นหนึ่งในแรงขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายนี้ทำให้แน่ใจว่าเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายทุกคนจะได้รับสำเร็จศึกษาฟรีในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมอย่างเท่าเทียมกัน และขจัดความไม่เสมอภาคทางเพศและความเหลื่อมล้ำ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะประสบผลสำเร็จในการเข้าถึงหลักสากลเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพ

ภาพ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs)

ที่มา: <https://www.sdgmovement.com/intro-to-sdgs/>

การพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ SDGs

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาที่จะทำให้เกิดความสมดุลระหว่าง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม เพื่อที่จะทำให้อาชีพของมนุษยชาติที่อาศัยบนโลกใบนี้มีวิถีชีวิตที่ดีคู่กับความยั่งยืนของโลก การประชุมอย่างเป็นทางการสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2558 องค์การสหประชาชาติ (The United Nations) ได้เสนอเป้าหมาย 17 ประการ ที่สำคัญที่จะทำให้อาชีพของมนุษยชาติทั้งหมดสามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุขและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถที่จะเอื้อประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับมนุษย์และเป้าหมายทั้ง 17 เป้าหมายนี้ทุกประเทศควรที่จะบรรลุเป้าหมายไปด้วยกัน (อัญญาพร ไกรพานนท์, 2556) การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเป็นการพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบัน และยุคต่อ ๆ ไปอย่างเท่าเทียมกัน หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติของการพัฒนา (Brundtland et al., 1987)

แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2515 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) โดยเปลี่ยนจากกรอบคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนแบบ 3 เสาหลักมาสู่กรอบคิดใหม่ที่มองการพัฒนาเป็นมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความ

เชื่อมโยงกัน (จิรวัดน์ สุริยะโชติชยางกุล และนณริฎ พิศลยบุตรม, 2560) การพัฒนาที่ยั่งยืนได้เริ่มเข้ามามีบทบาทอย่างมากในกระแสการพัฒนาของสังคมโลก นับตั้งแต่ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติรวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมลงนามในแผนแม่บทของโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ในการประชุมสุดยอดของโลกทางด้านสิ่งแวดล้อม (Earth Summit) ที่ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ซึ่งได้เป็นพันธกรณีที่แต่ละประเทศจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาประเทศให้มุ่งสู่ความยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) สำหรับประเทศไทยได้นำแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในกระแสโลกมาปรับใช้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาประเทศ

สำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2559 เพื่อให้แนวทางการพัฒนาประเทศ การกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนมีความครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการเป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ความเป็นมาแนวคิด BCG economy model

ความเป็นมาของนโยบาย BCG Economy Model นั้น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) (2563) ได้กล่าวถึงที่มาว่า เดิมประเทศไทยมีโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจแบบพึ่งพาเกษตรกรรมเป็นหลัก มีสัดส่วนประชากรในภาคเกษตรกรรมเป็นจำนวนมาก รายงานของสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2013) ระบุว่า แรงงานในภาคเกษตรกรรมมีจำนวนมากถึง 32.3% ขณะที่ในภาคอุตสาหกรรมมีเพียง 17% และในภาคบริการมี 7% เท่านั้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารายได้ส่วนใหญ่จะมาจากภาคเกษตรกรรม แต่คนทำงานกลับมีรายได้น้อย ทำให้แรงงานรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคการเกษตรน้อยลง

แนวโน้มปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อในอนาคตอันใกล้ ได้แก่ เทคโนโลยีรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นมากมาย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไทยที่กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว และแรงงานที่เข้าสู่ตลาดลดน้อยลง รัฐบาลในช่วงที่ผ่านมาจึงพยายามผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่มีลักษณะสำคัญคือ 1) เป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นแนวคิดแบบใหม่ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี 2) เป็นระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาความรู้ การจัดการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยต้องนำจุดเด่นของประเทศคือ ตำแหน่งที่ตั้ง ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมไปถึงความเข้มแข็งของบุคลากรในบางสาขาเช่น วิทยาศาสตร์การแพทย์ ทั้งในแง่การวิจัยและบริการ และลักษณะสำคัญข้อสุดท้ายคือ 3) เป็นระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อ

เชิงเศรษฐศาสตร์มากและปรับเปลี่ยนได้รวดเร็ว เช่น การประยุกต์ใช้ข้อมูล Big Data กับการวางแผนจัดการระบบการเกษตรโดยรวมของประเทศ

เศรษฐกิจใหม่ครอบคลุม 6 ด้านสำคัญ โดยมีแนวทางโดยย่อดังนี้

1. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เน้นการนำความรู้ระดับสูงด้านเทคโนโลยีชีวภาพ และต้นทุนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ประเทศไทยมีอยู่มากมาเป็นตัวขับเคลื่อน
2. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เน้นการใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบต่าง ๆ ตลอดวัฏจักรชีวิต และการนำวัสดุเหลือทิ้งเดิมมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงทางอุตสาหกรรม ซึ่งช่วยลดขยะและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม
3. เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่เน้นส่งเสริมผลิตภัณฑ์สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเป้าหมายสูงสุด
4. เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Intelligent Economy) เป็นการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาอำนวยความสะดวก ช่วยวางแผน และจัดการระบบต่าง ๆ ให้ดีขึ้น
5. เศรษฐกิจร่วมใช้ประโยชน์ (Sharing Economy) เป็นระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่อิงกับการให้บริการแบบทางเลือกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้รถยนต์โดยสารและการหาที่พักผ่านแอปพลิเคชัน ที่แต่ละคนสามารถเลือกใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการ ได้อย่างสะดวกและยืดหยุ่นกว่าเดิม
6. เศรษฐกิจผู้สูงอายุ (Silver Economy) ระบบที่นำความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่รองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและความสุข อีกทั้งเทคโนโลยีเหล่านี้ยังใช้ได้กับกลุ่มผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสด้วย

หากประเทศไทยสามารถพัฒนาและปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วทั้งที่ตามแนวทางที่กล่าวมาก็จะทำให้ระบบเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่มีความเข้มแข็งและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พร้อมก้าวเข้าสู่ประเทศพัฒนาแล้วได้อย่างเต็มภาคภูมิ

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า นโยบาย CG Economy Model มีที่มาจากสาเหตุ แนวโน้มของการเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากแบบเก่าที่เน้นการใช้ทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์เป็นหลัก โดยไม่สนใจปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นรูปแบบทางเศรษฐกิจยุคใหม่ที่เน้นการพึ่งพาเทคโนโลยี เพิ่มมูลค่าและลดต้นทุนการผลิต การให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการบรรลุเป้าหมายสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

จากบทความด้านบนผู้วิจัยได้ศึกษาถึงบริบทของนโยบาย BCG Economy Model จากบทความบนเว็บไซต์ของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ หรือ (สอวช.) (<https://www.nxpo.or.th/th/bcg-economy/>) ซึ่งได้กล่าวถึงความเป็นของนโยบาย BCG Economy Model ไว้ดังนี้

BCG Economy หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy) คือ โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curves) ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม เช่น เกษตรกรและชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูง หรือนวัตกรรม

ภาพ 3 โมเดล BCG Economy

ที่มา: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), 2564

BCG ย่อมาจาก ‘Bio-Circular-Green’ Economy หรือการผสมผสานของการพัฒนา เศรษฐกิจชีวภาพ (bio) เศรษฐกิจหมุนเวียน (circular) และเศรษฐกิจสีเขียว (green) ซึ่งถึงแม้จะไม่ใช่ว่าเรื่องใหม่แต่จำเป็นที่จะต้องนำมาสู่การปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง เพื่อเตรียมความพร้อมปรับตัวต่อความท้าทายของโลก อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พลังงาน และอาหาร ที่เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อกัน และเพื่อปรับให้ระบบเศรษฐกิจมีความสมดุลและความยั่งยืนมากขึ้น

1. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) หรือ เศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Biobased economy) มาจากฐานคิดของการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งของการมีทรัพยากรชีวภาพ (biological resources) ภาคการเกษตรและผลผลิต ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่แท้จริง (engine) แต่การผลิตแบบเดิมจะต้องมุ่งหน้าสู่โจทย์ใหม่ของการสร้าง ‘มูลค่าเพิ่ม’ ซึ่งทำได้ด้วยการนำความรู้ องค์ความรู้จากท้องถิ่นเอง เสริมด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้สามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นตลอด

ห่วงโซ่ของการผลิตนี้ พร้อมกับที่จะช่วยแก้ไขปัญหของภาคการเกษตรที่มีแต่เดิมเฉก เช่น พืชผล (ที่ไม่มีการเพิ่มมูลค่า) มีราคาผันผวนอยู่เสมอและสร้างรายได้น้อย

2. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular economy) เข้ามาช่วยไขว่คว้าบรรเทาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร มลพิษและของเสียที่เป็นผลจากระบบเศรษฐกิจแบบเส้นตรง (linear economy) หรือการผลิตแบบใช้แล้วทิ้งซึ่งก่อขยะมหาศาล โดยเศรษฐกิจหมุนเวียนจะให้ความสำคัญกับ ‘การจัดการขยะ’ ภายหลังจากการบริโภคแล้วและ ‘การลดปริมาณของเสียให้น้อยลงหรือเท่ากับศูนย์’ (Zero Waste) ให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมากที่สุดและคุ้มค่าที่สุด ตั้งแต่การผลิต การออกแบบที่ให้เกิดของเสียน้อยที่สุด การใช้วัสดุทางเลือก ตลอดจนการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse, Refurbish, Sharing) และแปรสภาพกลับมาใช้ใหม่ (Recycle, Upcycle)

3. เศรษฐกิจสีเขียว (Green economy) เน้นใจความของการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่าง ‘สมดุล’ ให้การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพโดยลดหรือไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับปกป้อง-อนุรักษ์-ฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ ดันน้ำ ฝืนดิน ความหลากหลายทางชีวภาพบนบกและท้องทะเล การควบคุมมลพิษและของเสีย การลงทุนสีเขียว และงานสีเขียว ตลอดจนการส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยมี ‘ความเป็นอยู่ที่ดี’ ของคนเป็นเป้าหมาย

นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจหมุนเวียน คือ สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดของเสียน้อยที่สุด (Eco-design & Zero-Waste) ส่งเสริมการใช้ซ้ำ (Reuse, Refurbish, Sharing) และให้ความสำคัญกับการจัดการของเสียจากการผลิตและบริโภค ด้วยการนำวัสดุที่ผ่านการผลิตและบริโภคแล้วเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพเพื่อกลับมาใช้ใหม่ (Recycle, Upcycle) ซึ่งต่างจากระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม ที่เน้นการใช้ทรัพยากรการผลิต และการสร้างของเสีย (Linear Economy)

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมอย่างไร

BCG จะเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศที่สร้างมูลค่ากว่า 4.4 ล้านล้านบาท (24% GDP) ใน 5 ปีข้างหน้า และเกิดการจ้างงาน 16.5 ล้านคน

Value creation: สร้างความมั่งคั่งและยกระดับความสามารถในการแข่งขัน ประเทศมีเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ขยายโอกาสทางการค้าในเวทีโลก

1. มูลค่าเศรษฐกิจ BCG เพิ่มขึ้นจาก 3.4 ล้านล้านบาทในปี 2562 เป็น 4.4 ล้านล้านบาท ในปี 2565

จ้างงานรายได้สูง: สร้างงานใหม่ในอุตสาหกรรม BCG เกิดตำแหน่งงานรายได้สูง และเพิ่มระดับรายได้ของแรงงานในอุตสาหกรรม BCG

2. จ้างงานกลุ่ม Highly-skill talents, Innovative entrepreneurs และงานรายได้สูง 10 ล้านตำแหน่ง ภายใน 10 ปี

3. เกิด Startup และ IDEs ที่เกี่ยวกับ BCG 10,000 ราย

ลดความเหลื่อมล้ำ: เพิ่มรายได้ชุมชนผ่านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถดึงเอาศักยภาพพื้นที่ออกมาได้อย่างเต็มที่

1. รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น 240,000 บาท/ครัวเรือน/ปี
2. ดัชนีความมั่นคงทางอาหารไทย Top 5 ของโลกใน 5 ปี
3. การเข้าถึงยาชีววัตถุอย่างน้อย 300,000 คนต่อปี ภายใน 5 ปี

ความมั่นคงบนฐานทรัพยากรธรรมชาติ: เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรตลอดห่วงโซ่คุณค่า ลดปริมาณของเสียจากระบบ เพื่อรักษาฐานทรัพยากรของประเทศและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1. ลดการใช้ทรัพยากรลง 2 ใน 3 จากปัจจุบัน
2. ปริมาณขยะลดลง 16.5 ล้านตัน
3. การจัดการท่องเที่ยวและคอนเทนต์ท่องเที่ยวที่ดีที่สุด Top 3 ของเอเชียแปซิฟิก

ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 3 ต่อปี ด้วยอัตราการเติบโตดังกล่าวไม่เพียงพอในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวข้าม “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” และลดความเหลื่อมล้ำ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นเจ้าของสินค้าและบริการมูลค่าสูง ที่ยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการ นำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลสมัยใหม่ที่ช่วยหลายข้อจำกัด ให้เกิดการก้าวกระโดดของการพัฒนาต่อยอด และสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งแบบทั่วถึง (Inclusive Growth) ด้วยการใช้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า “BCG Model” ซึ่งเป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ BCG Model มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสอดคล้องกับหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

3. ประโยชน์ของแนวคิด BCG economy model

ภาคเกษตรเกี่ยวข้องกับคนมากกว่า 12 ล้านคน แต่มากกว่าร้อยละ 90 ของพื้นที่เพาะปลูกของประเทศไทยปลูกพืชเพียง 6 ชนิด คือ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด และปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity) ราคาสินค้าเกษตรเหล่านี้มีความผันผวนตามสภาพภูมิอากาศและอุปทานในตลาดโลก ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การเพิ่ม

รายได้ของเกษตรกรด้วยการเพิ่มปริมาณผลผลิตนั้นต้องแลกด้วยการใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างของแรงงานภาคเกษตรที่มีอายุมากขึ้น ดังนั้น การยกระดับผลผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพ มีความปลอดภัย และสร้างมาตรฐานเพื่อจัดแบ่งประเภทของสินค้าตามคุณภาพ จะช่วยสร้างความแตกต่าง คุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร เช่น เนื้อวัวทั่วไปมีราคาจำหน่าย 250 บาท/กิโลกรัม แต่เนื้อวัวโพนียงคำราคา 750 บาท/กิโลกรัม จึงเป็นวิธีการเปลี่ยนรูปแบบจากการ “ผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย” (More for Less) ไปสู่การผลิตสินค้าพรีเมียมที่ “ผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก” (Less for More) ใช้เทคโนโลยี Internet of Things (IoT) ในการควบคุมการเพาะเลี้ยง เพาะปลูกที่ทำให้ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิผลของวัตถุดิบการเกษตรให้สูงขึ้น ทั้งยังเป็นการรักษาเสถียรภาพของสินค้าเกษตรบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ประเทศสามารถเพิ่มความหลากหลายของสินค้าเกษตรเศรษฐกิจอื่น ๆ อาทิ สมุนไพร ผลไม้ เมล็ดพันธุ์ ไม้ดอก ไม้เศรษฐกิจ ไข่ แมลง และแพะ เป็นต้น (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ, 2562)

การเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรด้วยระบบโรงเรือน (Greenhouse) และการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรด้วยการดัดแปลงสำคัญหรือคุณสมบัติพิเศษที่มีอยู่ในสินค้าเกษตรและพืชสมุนไพร เพื่อเปลี่ยนจากการ “ขายเป็นตัน” เป็นการ “ขายเป็นกิโลกรัม” หรือกรัม เป็นอีกแนวทางที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น สารสกัดจากข้าวราคา 2,400 บาท/กิโลกรัม และสารสกัดแคปไซซินจากพริก 30,000 บาท/กิโลกรัม เป็นต้น รวมถึงการปรับเปลี่ยนสินค้าเกษตรไปสู่การผลิตอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอัตราการเติบโตสูง โดยปี พ.ศ. 2560 มูลค่าตลาดของผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพอยู่ที่ 2 แสนล้านบาท ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาด คือ กลุ่มอาหารฟังก์ชัน (Functional Food) อาทิ อาหารที่มีส่วนช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันโรค บำรุงสมอง ลดความเสี่ยงของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ประมาณ 4 แสนล้านบาท โดยคาดการณ์ว่าค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพจะเพิ่มเป็น 1.4 ล้านล้านบาท เมื่อประเทศไทยก้าวสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ ในแต่ละปี ประเทศไทยนำเข้าผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรมรวมกันกว่า 1 แสนล้านบาท ซึ่ง 3 ใน 4 ส่วนเป็นการนำเข้ายารักษาโรคผลิตภัณฑ์ในกลุ่มชีวเภสัชภัณฑ์ (Biopharmaceutical) เช่น วัคซีน โพรตีนเพื่อการรักษาและแอนติบอดี เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาสูงมากและประเทศไทยต้องพึ่งพาการนำเข้า เช่น ยา Pembrolizumab ที่ใช้รักษาโรคมะเร็งหลายชนิด มีค่าใช้จ่าย 150,000 บาทต่อครั้ง ซึ่งผู้ป่วยต้องรับยาทุก 3 สัปดาห์ ติดต่อกันเป็นเวลา 2 ปี จากความก้าวหน้าทางการวิจัยด้านจีโนม ประเทศไทยได้พัฒนาวิธีการรักษาโรคลัสซีเมียให้หายขาดด้วยวิธีการใช้ยีนบำบัด (Gene Therapy) และมีศักยภาพในการพัฒนาวิธีการรักษาสำหรับโรคอื่น ๆ เพิ่มเติม นอกจากสุขภาพของคนไทยจะดีขึ้นแล้ว ด้วยความพร้อมของการบริการที่ดีมีมาตรฐาน บุคลากรทางการแพทย์มีคุณภาพ

ประเทศไทยยังมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางการแพทย์และสุขภาพอันดับต้น ๆ ของเอเชีย รวมถึงการเป็นศูนย์กลางการวิจัยทางคลินิกซึ่งมีความสำคัญมากสำหรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีรายได้จากการวิจัยทางคลินิกมากถึง 8.8 พันล้านบาท ทั้งนี้ หากมีการบริหารจัดการที่ดีรายได้ดังกล่าวมีโอกาสเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว

พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องจัดหาแหล่งพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศในระยะยาว ซึ่งก่อนการจัดทำแผนพัฒนาพลังงานทดแทน พ.ศ. 2551 ประเทศไทยนำเข้าพลังงานในสัดส่วนร้อยละ 60 ของความต้องการใช้พลังงานภายในประเทศ ซึ่งสัดส่วนการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตพลังงานทดแทนในระดับสูง เนื่องจากมีผลผลิตทางการเกษตร ขยะ และของเสียจากกระบวนการผลิตจำนวนมาก รวมถึงพลังงานจากแสงอาทิตย์ที่เอื้อต่อการผลิตเป็นพลังงานทดแทนให้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.5 ในปี พ.ศ. 2561 เป็นร้อยละ 30 ของปริมาณการใช้พลังงานภายในปี พ.ศ. 2579

ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (Biobased products) เป็นผลิตภัณฑ์สกัดจากวัตถุดิบธรรมชาติ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีความต้องการของตลาดสูง ผลิตภัณฑ์ชีวภาพหลายประเภทสามารถทดแทนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากปิโตรเลียมได้ มีการคาดการณ์ว่าตลาดผลิตภัณฑ์ชีวภาพจะเพิ่มจาก 4 แสนล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2563 เป็น 4.87 แสนล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2567 จึงเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยในการสร้างมูลค่าเพิ่มอีกหลายเท่าตัว เช่น ชานอ้อยกิโลกรัมละ 1 บาท เมื่อพัฒนาเป็นสารประกอบที่ใช้ในการผลิตเครื่องสำอางและอาหาร มูลค่าจะเพิ่มเป็นกิโลกรัมละ 260 บาท และเพิ่มเป็นกิโลกรัมละ 1,000 บาท เมื่อพัฒนาเป็นสารประกอบในการผลิตยา หรือใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตพลาสติกชีวภาพ (Bioplastic) หรือการนำก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยจากภาคอุตสาหกรรมหรือการผลิตก๊าซชีวภาพ ไปใช้ในการเพาะเลี้ยงสาหร่ายที่สามารถนำชีวมวลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย หรือใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอเมทานอล (Biomethanol) ที่ใช้ในการผลิตไบโอดีเซล รวมทั้งใช้เป็นโครงสร้างเริ่มต้น (Building Block) ในการผลิตสารเคมี หรือชีวเคมีมูลค่าสูงหลายชนิด ซึ่งวิธีการข้างต้นเป็นการปรับเปลี่ยนจากระบบ “เศรษฐกิจเชิงเส้นตรง” (Linear Economy) คือ ใช้ทรัพยากร ผลิตสินค้า ใช้งานและกำจัด (Take-Make-Use-Dispose) มาเป็นระบบ “เศรษฐกิจหมุนเวียน” (Circular Economy) ได้อย่างสมบูรณ์ ผ่านกระบวนการผลิตสินค้า ใช้งาน และนำกลับมาใช้ใหม่หรือใช้เป็นวัตถุดิบรอบที่สอง (Make-Use-Return/Recycle)

ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายของระบบนิเวศ ทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ในปี พ.ศ. 2561 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมายังประเทศไทยมากกว่า 35 ล้านคน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

3 ล้านล้านบาท มากเป็นอันดับ 4 ของโลก แต่รายได้ดังกล่าวกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่เท่านั้น (ร้อยละ 80 กระจุกตัวอยู่เพียง 8 จังหวัด) ผลที่ตามมาคือ ภาวะจำนวนนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับความเสียหาย กระทั่งวิถีชีวิต วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น มีการแย่งชิงทรัพยากรจากคนในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องตั้งพื้นที่พักพิงและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมในแหล่งท่องเที่ยวเดิมอย่างเร่งด่วน รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่โดยกระจายแหล่งท่องเที่ยวสู่เมืองรอง ด้วยการบริหารจัดการที่ดี การให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) ด้วยการชูอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ เชื่อมโยงกับจุดแข็งของประเทศ เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ และการท่องเที่ยวเชิงความรู้ ซึ่งการท่องเที่ยวเหล่านี้ไม่เพียงทำให้เกิดกระจายรายได้สู่ชุมชนแล้วยังเป็นการเชื่อมโยงสู่ภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ เป็นการสร้างตัวคูณทางรายได้ที่ยั่งยืน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพทั้งระบบด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถเพิ่มการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อรายได้สูงขึ้นมาก นอกจากนี้ การพัฒนาระบบ Public Payment Gateway สำหรับการท่องเที่ยวเพื่อให้ได้ข้อมูลการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนบริหารจัดการการท่องเที่ยวยุคใหม่ สามารถบูรณาการ One Payment System อำนาจความสะดวกให้นักท่องเที่ยวในการใช้บัตรหรือระบบจ่ายเงินเดียว เพื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะและอื่น ๆ ได้ทำให้ทราบถึงข้อมูลการใช้จ่ายทั้งหมด พฤติกรรมและเส้นทางการเดินทางภายในประเทศของนักท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นการใช้ประโยชน์ข้อมูลที่ได้ในการบริหารจัดการ การสร้างกิจกรรมส่งเสริมการขายและการให้บริการ โดยรัฐสามารถร่วมลงทุนกับภาคธุรกิจการท่องเที่ยว การโรงแรม และธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องได้อย่างครบวงจร

เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เมื่อประเทศมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่ต้องการของตลาด เช่น กลุ่มอาหารฟังก์ชัน ทำให้สามารถสร้างมูลค่าใหม่ (Value Creation) ตลอดห่วงโซ่ของผลิตภัณฑ์ โดยยึดหลักเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) และเศรษฐกิจหมุนเวียนได้ ตัวอย่างเช่น วิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) ผู้บริโภคในกลุ่มอาหารเพื่อสุขภาพมีส่วนแบ่งตลาดมากที่สุดในโลก ใช้ข้อมูลจากโซเชียล (Social Feed; RSS) ทำให้สามารถคาดการณ์ผลิตภัณฑ์อาหารฟังก์ชันได้ตรงตามความต้องการ เกิดเป็นความต้องการวัตถุดิบต้นทางจากการเกษตรทั้งแบบดั้งเดิม (สมุนไพรร) และสมัยใหม่ (โปรตีนจากแมลง) ที่มีการควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานสากล การใช้เทคโนโลยี IoT ในการจัดทำสมาร์ทฟาร์ม (Smart Farm) สร้าง Blockchain เพื่อระบุตัวตนเกษตรกรและที่มาของผลผลิตจากการทำเกษตรแม่นยำสูง (Precision Agriculture) ลดต้นทุนการเพาะปลูกโดยการให้สารอาหารและน้ำเท่าที่พืชต้องการ ติดตามและควบคุมผลผลิตทางการเกษตรได้แบบเรียลไทม์ ใช้บรรจุภัณฑ์ฉลาด (Smart Packaging) ร่วมกับระบบการขนส่งคุณภาพสูง (Smart Logistic) ทำให้

สามารถติดตามความสดใหม่ของสินค้าได้ตลอดเส้นทางการขนส่ง มีการเชื่อมต่อข้อมูลน้ำ สภาพอากาศ พื้นที่ป่าไม้ ผู้บริโภค กระแสโซเชียลมีเดีย ผ่านเครือข่ายยุคหน้า 5G และดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence, AI) เพื่อคาดการณ์โรคระบาดหรือภัยธรรมชาติได้ล่วงหน้า จึงสามารถป้องกันหรือลดความสูญเสียให้แก่เกษตรกร การใช้ระบบดิจิทัลในการตรวจสอบที่มาที่ไปของผลผลิตทางการเกษตรและการบริหารจัดการแรงงานที่ถูกต้อง จะช่วยให้ประเทศหลุดพ้นจากปัญหาการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศได้ นอกจากนี้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ เช่น ระบบปัญญาประดิษฐ์ การสร้างคอมพิวเตอร์สมรรถนะความเร็วสูงยุคใหม่ (Super Computer) จะช่วยลดระยะเวลาของการวิจัยและพัฒนาทางด้าน Omics สุขภาพและการแพทย์ หรือการค้นหาคำตอบใหม่ทางชีวภาพได้อย่างไรขีดจำกัด สุดท้ายเทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยเสริมสร้างฐานเศรษฐกิจเดิมทางการท่องเที่ยวให้กับประเทศ เช่น อุปกรณ์สร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวโบราณสถานโดย ทำให้โบราณสถานกลับมามีชีวิตย้อนประวัติศาสตร์เสมือนจริง (Virtual Reality) อีกครั้ง การเชื่อมระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวแบบเรียลไทม์ช่วยสร้างแผนการท่องเที่ยวพร้อมการสำรองที่พักและตัวเดินทางด้วยระบบปัญญาประดิษฐ์ให้ตรงกับไลฟ์สไตล์ของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเมืองรอง และส่งเสริมให้เกิดจำนวนของนักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพมากขึ้น รวมถึงการหาโมเดลธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ ท้ายที่สุดเมื่อเกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะก่อให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัลและธุรกิจดิจิทัลสำหรับเทคโนโลยีชีวภาพใหม่

BCG Model มุ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจเชิงคุณภาพ กระจายอย่างทั่วถึงและการพัฒนาที่ยั่งยืน

BCG มีความสำคัญต่อประเทศสูงทั้งในมิติด้านสังคมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการจ้างงานมากถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนการจ้างงานรวม มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจรวมกัน 3.4 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ซึ่งครอบคลุม 4 สาขา คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ และการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งมีศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าเป็น 4.4 ล้านล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 24 ของ GDP ในอีก 5 ปีข้างหน้า โดยทั้ง 4 สาขายุทธศาสตร์ดังกล่าวสามารถพัฒนาอย่างอิสระ แต่การเชื่อมโยงและพัฒนาไปพร้อมกันทั้ง People-Planet-Profit จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีแนวทางในการดำเนินการที่สำคัญในแต่ละสาขา

การผลักดันการพัฒนา BCG ต้องเป็นการผนึกกำลังในการทำงานในรูปแบบของ “จตุรภาคี” (Quadruple Helix) ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ-เอกชน/ชุมชน/สังคม มหาวิทยาลัยสถาบันวิจัย และหน่วยงานต่างประเทศ เพื่อดึงความรู้ ความสามารถและวิทยาการเข้ามาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในประเทศ

ดังนั้นจากบทความข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการที่จะขับเคลื่อนแนวคิด BCG Economy Model ให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจึงต้องมีการวางรากฐานทางความคิดให้เกิดขึ้นกับมนุษย์ โดยการใช้เครื่องมือ เช่น การศึกษา ในซัดเกลลาและส่งเสริมการพัฒนาแนวคิด BCG Economy ให้เกิดขึ้น

4. เป้าหมายของแนวคิด BCG economy model

BCG Model จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างทั่วถึง สามารถกระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันสามารถสร้างให้ประเทศไทยก้าวขึ้นเป็นผู้นำระดับโลกในบางสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ จึงได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อใช้ในการขับเคลื่อน BCG Model ดังนี้

1. มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเป้าหมาย BCG
2. ลดความเหลื่อมล้ำด้วยการเพิ่มรายได้เกษตรกรและชุมชน
3. ยกระดับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารของไทยขึ้นเป็นผู้ผลิตอาหารเพื่อสุขภาพ และส่วนประกอบอาหารมูลค่าสูง Top 5 ของโลก
4. สร้างและพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพ การผลิตยา เครื่องมือแพทย์ วัสดุชีวภาพให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพส่งออก เป็นแหล่งจ้างงานทักษะสูงและรายได้สูง
5. ระบบบริหารจัดการท่องเที่ยว นำไปสู่ Top 3 ของเอเชีย-แปซิฟิก จัดโดย Travel & Tourism Competitiveness Index, World Economic Forum
6. ลดการใช้ทรัพยากรลง 2 ใน 3 จากปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชนี เกษศิริ (2560) ได้ทำการวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า การใช้การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ส่งผลต่อการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เชษฐชาติ นวลขำ (2563) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามแนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับการสะท้อนคิดที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ดิจิทัลของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ดิจิทัลของนักเรียนระดับประถมศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 และผลการวิเคราะห์ผมว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามแนวคิดปรากฏการณ์นิยมทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในแต่ละรายพฤติกรรมการเรียนรู้ดิจิทัลต่างกัน

น้ำเพชร นาสารีย์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เรื่อง ภัยพิบัติ “อุทกภัย” พบว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานนิยมใช้ร่วมกับแนวคิดการบูรณาการการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการและส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการยกเอาอุทกภัยซึ่งเป็นภัยที่ประเทศไทยประสบพบเจอ นำมาบูรณาการระหว่างวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในการป้องกันและหาทางแก้ปัญหาในเวลาวิกฤติภัยพิบัติ

วิภาพรรณ พินลา (2565) ได้ศึกษาการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่เชื่อมโยงบูรณาการข้ามศาสตร์ในห้องเรียนสังคมศึกษา พบว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบข้ามศาสตร์ โดยการกระตุ้นนักเรียนในการสังเกตปรากฏการณ์ที่พบได้ในโลกแห่งความจริง นำไปสู่การอภิปรายกลุ่มร่วมกัน มีขั้นตอนกระบวนการดังนี้ ขั้นที่ 1 เลือกปรากฏการณ์ ขั้นที่ 2 สังเกตปรากฏการณ์สังคม ขั้นที่ 3 สืบค้นข้อมูลปรากฏการณ์ ขั้นที่ 4 ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ขั้นที่ 5 นำเสนองานและสะท้อนคิด ขั้นที่ 6 ประเมินत्मสภาพจริง แต่ละขั้นตอนใช้กระบวนการลงมือปฏิบัติและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

พิพัฒน์พงษ์ ดำมาก (2565) ได้ทำวิจัยการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า การใช้ปรากฏการณ์ฐานมีผลช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้และพัฒนาการคิดได้ดีขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ตามแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยโดยแยกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ตามแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ข้าราชการครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของโรงเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 6 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นข้าราชการครูสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสอนในรายวิชาสังคมศึกษา
2. มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 2 ปี
3. ต้องสอนอยู่ในโรงเรียนดังต่อไปนี้ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โรงเรียนวัชรวิทยา และโรงเรียนนชิรปราการวิทยาคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และทบทวนเอกสารวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยผู้วิจัยใช้ เครื่องมือนี้แบบแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่1เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาทบทวนเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา และแนวคิด BCG Economy Model
2. ผู้วิจัยทำการสร้างแนวคำถามสัมภาษณ์ชนิดแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยให้ครอบคลุมประเด็นทั้ง 3 หัวข้อหลัก ดังนี้ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน 2) ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา และ 3) การนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ผู้วิจัยทำการติดต่อการไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ดังนี้ เป็นข้าราชการครู ผู้มีประสบการณ์สอนวิชาสังคมศึกษา ไม่นต่ำกว่า 2 ปี ของโรงเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ประกอบไปด้วย โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม โรงเรียนนวัชรวิทยา และโรงเรียนนชิรปราการวิทยาคม โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมด 6 คน
4. ผู้วิจัยลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แยกออกเป็น 3 หัวข้อหลัก 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน 2) ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา 3) การนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำมาสรุปเฉพาะด้านในเชิงพรรณนา

ผลที่จะได้รับ

สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ไว้ดังนี้

1. เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2565
2. เป็นนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
3. เป็นนักเรียนโรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ด้านหลักสูตร การวิจัยครั้งนี้มีขอบด้านหลักสูตรโดยเป็นหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารเศรษฐศาสตร์ เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Del โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานในการออกแบบกิจกรรม โดยการใช้ปรากฏการณ์จริงต่าง ๆ มาเป็นจุดเริ่มในการสร้างการเรียนรู้ เพื่อให้พัฒนาแนวคิด BCG Economy Model

1.3 ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยประเมินจากผลสะท้อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการสัมภาษณ์ผู้เรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

2. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ในช่วงเดือนมกราคม 2566 - เมษายน 2566

3. ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีเครื่องมือวิจัย 3 ชนิด ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมแนวคิด BCG Economy Model โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัยดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการเรียนรู้แกนกลาง พุทธศักราช 2551 รายวิชา สังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยศึกษาถึงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สารการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

1.2 ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

1.3 ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด BCG Economy Model

1.4 กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับความสอดคล้องกับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเหมาะสมกับแบบหนังสือเรียน วิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส 22104 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1.5 สร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model จำนวน 3 แผน ระยะเวลารวมในการสอน 6 ชั่วโมง โดยมีองค์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ ดังนี้

1.5.1 ขั้นสังเกตปรากฏการณ์ นักเรียนเป็นผู้สังเกตปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับประเด็นทางเศรษฐศาสตร์ บริบทประชากร ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในสภาพแวดล้อมรอบตัว ร่วมกันแบ่งมุมมองกับกลุ่มของตนเองโดยใช้มุมมองแบบสหวิทยาการ เพื่อนำไปสู่การตั้งคำถามที่เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาปรากฏการณ์

1.5.2 ขั้นตั้งคำถามหรือกำหนดปัญหา นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่สมาชิกภายในกลุ่มสนใจ โดยต้องเป็นปัญหาที่ครอบคลุมปรากฏการณ์ที่จะศึกษาและนักเรียนสามารถหาคำตอบหรือแนวทางแก้ไขปัญหาได้

1.5.3 ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจ นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือสืบค้นศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ นักเรียนสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างผลงานจากการลงมือปฏิบัติได้ มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางวิธีการที่ชัดเจน โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

1.5.4 ขั้นสังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนมีการสังเคราะห์องค์ความรู้แลกเปลี่ยนข้อสรุปที่ได้จากการค้นคว้า และหาข้อสรุปร่วมกัน

1.5.5 ขั้นสรุป ประเมินและนำเสนอผลงาน นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน และข้อสรุปที่จากการศึกษาสู่สาธารณะ

1.6 นำรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและดำเนินการจัดกิจกรรมต่อไป

2. แบบสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบบันทึกที่ใช้ในการเก็บข้อมูลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model โดยนักเรียนเป็นผู้สะท้อนกลับ ใน 3 ประเด็นหลักดังนี้

2.1 สิ่งที่ได้เรียนรู้

2.2 ความรู้สึกของการเข้าร่วมกิจกรรม

2.3 การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันใช้

การสร้างแบบสะท้อนกลับสำหรับการเก็บข้อมูล ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำไปใช้

3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model แบบสัมภาษณ์ผ่านการสร้างและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมแนวคิด BCG Economy Model ที่สร้างขึ้นไว้ใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 ห้องเรียนวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม ประจำปีการศึกษา 2565 ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้รับชอบในการสอนวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 อยู่ก่อนแล้ว จึงได้ทำการแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่นักเรียนกลุ่มทดลองให้รับทราบ และสัมภาษณ์ก่อนการเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสนทนากลุ่ม
2. ผู้วิจัยดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ที่ได้ออกแบบไว้กับกลุ่มทดลอง พร้อมทั้งเก็บข้อมูลจากแบบสะท้อนกลับผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่ม
3. นำข้อมูลได้มาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และนำเสนอข้อมูลวิจัยด้วยการพรรณนาต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มและผลการสะท้อนกลับของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ตรวจสอบข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูล ใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล เปรียบข้อมูลเดียวกันจากผู้ให้ข้อมูลหลายคนนำเสนอข้อมูลรูปแบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการพรรณนา ประกอบข้อมูลจากปากคำโดยตรง (Direct quotes/verbatim) และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสาร เพื่อให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยของนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการศึกษสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง เรื่อง สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) และนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยโดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษาในปัจจุบันตามเกณฑ์คัดเข้าที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ในการศึกษสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ตามตารางด้านล่าง

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model

ที่	นามสมมติ	เพศ	โรงเรียน	สถานภาพ
1	ครูท่านที่ 1	ชาย	โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม	ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
2	ครูท่านที่ 2	หญิง	โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม	ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
3	ครูท่านที่ 3	ชาย	โรงเรียนวัชรวิทยา	ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
4	ครูท่านที่ 4	หญิง	โรงเรียนวัชรวิทยา	ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
5	ครูท่านที่ 5	ชาย	โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม	ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
6	ครูท่านที่ 6	หญิง	โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม	ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

จากตารางแสดงให้เห็นถึงข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากโรงเรียนมัธยมศึกษา พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1. ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน

ในการศึกษาประเด็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน จากครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 6 คน ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

1.1 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม

...ในการจัดการเรียนรู้หรือการสอนตอนนี้ ผมใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย รวมทั้งการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนตามหน่วยการเรียนรู้ของแผนการสอน ประกอบกับช่วงสถานการณ์โควิด ทำให้รูปแบบการเรียนเปลี่ยนไปมากในช่วงนั้นต้องมีการเรียนในรูปแบบออนไลน์ การสอนแบบบรรยาย จึงได้ผลตอบรับที่ไม่ดีและไม่สามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้ ผมเลยเปลี่ยนจากการสอนแบบบรรยายเป็นการให้โจทย์และให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

(ครูผู้สอนท่านที่ 1, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

...ตอนนี้วิธีการสอนจะเป็นการสอนหน้าชั้นเรียน โดยบรรยายร่วมกับการตั้งคำถามให้นักเรียนได้คิด ใช้ไฟล์ PowerPoint ในการสอน ซึ่งเนื้อหาในไฟล์เป็นการสรุปเนื้อหาออกมาจากในหนังสือ และมีการสอดแทรกเนื้อหาปัจจุบันลงไปด้วย นอกจากนี้ ยังใช้การสอนแบบกระบวนการกลุ่มที่ให้เรียนจับกลุ่มกันนำเสนอหัวข้อหรือประเด็นศึกษาที่น่าสนใจ ระหว่างเรียนมีกิจกรรมเสริมให้นักเรียนทำโครงการที่เกี่ยวกับสาธารณประโยชน์ เพื่อฝึกนักเรียนให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ

(ครูผู้สอนท่านที่ 2, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม ทั้ง 2 ท่าน ในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนดังกล่าว มีการใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยาย เสริมด้วยการใช้การสอนโดยการตั้งคำถาม การใช้กระบวนการกลุ่มและการใช้โครงงาน

1.2 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนวชิรวิทยา

...ทุกวันนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีสมาธิจดจ่ออยู่กับการเรียนสั้นเพราะมีสิ่งเร้าหลายอย่างเป็นปัจจัย ด้วยตัวเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาส่วนมากเป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องมีการเกริ่นนำ หรือการบรรยายก่อน จึงทำให้นักเรียนค่อนข้างเบื่อ ดังนั้นตอนนี้จึงได้พัฒนาการใช้เกม หรือบอร์ดเกม เข้ามาร่วมกับการสอนเนื้อหาสาระและสร้างความรู้ไปในตัว เกมหรือบอร์ดเกมมีทั้งที่ครูเป็นผู้ออกแบบและสร้างเอง กับการที่นักเรียนสร้างและออกแบบด้วยเอง จากการตีความจากเนื้อหาการเรียนรู้ การให้นักเรียนทำแบบนี้ก็คงเหมือนกับการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน หรือProject-Based Learning

(ครูผู้สอนท่านที่ 3, โรงเรียนวชิรวิทยา, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

...สำหรับวิธีการสอนที่ใช้ในตอนนี้อการสอนตามสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และเน้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นที่นำมาส่วนใช้มาจากการตั้งประเด็นศึกษา ในหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ การแบ่งกลุ่มกันค้นคว้า และนำเสนอผลงาน

(ครูผู้สอนท่านที่ 4, โรงเรียนวชิรวิทยา, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนวชิรวิทยาทั้ง 2 ท่าน ในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้อาสาสมัครศึกษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันการรูปแบบการจัดการเรียนรู้อาสาสมัครศึกษาเน้นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการศึกษา ค้นคว้าจากประเด็นศึกษาที่ทำหายต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบให้

1.3 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนวชิรปรากการวิทยาคม

...ทุกวันนี้การสอนยังคงใช้แบบบรรยาย ร่วมกับการเรียนตามหนังสือ เนื่องจากการสอนทุกวันนี้จุดประสงค์หลัก ต้องเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนได้เนื้อความรู้ เพื่อใช้สำหรับการสอบในอนาคต เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนพิเศษเพิ่มเติม เนื้อหา การสอบเข้าที่ต่าง ๆ ก็ยากมากขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสอนโดยจะเน้นไปที่เนื้อหาเป็นหลัก ส่วนระหว่างเรียนก็มีบ้างที่จะมีการนำนักเรียนทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ

(ครูผู้สอนท่านที่ 5, โรงเรียนวชิรปรากการวิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2566)

...วิธีที่ใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษา คือ การสอนที่เน้นการยกเอาข่าวสาร หรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาใช้เป็นตัวอย่างในการเรียนรู้อาสาสมัครศึกษา เพราะการสอนแบบนี้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ การมองภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง รอบ ๆ ตัวของนักเรียนเอง ทำให้การเรียนดูไม่น่าเบื่อและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน การสอนแบบนี้ทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งที่เขาสามารถจับต้องและเห็นภาพได้จากประสบการณ์การใช้วิธีการสอนแบบนี้พบว่าทำให้นักเรียนมีเข้าใจในเนื้อหาการเรียน และเมื่อนักเรียนออกไปยังนอกห้องเรียน ไปใช้ชีวิตในสังคมนักเรียนจะมีวิธีการแก้ไข ในปัญหาหรือสถานการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่ได้

(ครูผู้สอนท่านที่ 6, โรงเรียนวชิรปรากการวิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนวชิรปรากการวิทยาคม ทั้ง 2 ท่าน ในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้อาสาสมัครศึกษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนดังเป็นการสอนที่เน้นเนื้อหา โดยใช้วิธีการบรรยาย เป็นหลักอันเนื่องมาจากการที่ต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสำหรับการเตรียมตัวสอบเข้าสถาบันการศึกษาอื่นในอนาคต รูปแบบการสอนอื่น ๆ ที่พบเป็นการสอนโดยการทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการสอนโดยใช้เหตุการณ์ตัวอย่าง

สรุปผลจากสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ในปัจจุบัน ผลการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา มีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของการบรรยายเป็นหลัก ร่วมกับการใช้หนังสือเรียนจากสำนักพิมพ์ ที่ได้รับการรับรองว่าถูกต้องตรงตามหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ นอกการสอน โดยการบรรยายยังมีการสอนที่นำหลักการการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาใช้หลายวิธี เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ หรือเหตุการณ์ตัวอย่าง และการเรียนรู้โดยใช้เกม ซึ่งสาเหตุสำคัญที่มีการนำการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ใช้นั้นมาจากการนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการเตรียมความพร้อมทักษะศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน

1.2 ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา

ในเก็บข้อมูลด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากครูผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสอนในรายวิชาสังคมศึกษา จำนวน 6 ท่าน ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม

...ปัญหาที่พบเจอสำหรับการสอนวิชาสังคม คือ เนื้อสาระเยอะ และมีความซ้ำซ้อน ทำให้มีปัญหาในเรื่องของเวลาสอนที่ไม่พอ อย่างเช่น คาบละ 50 นาที นักเรียนกว่าจะเดินมาห้องเรียนก็หมดไปแล้ว 10 นาที กว่าที่จะเรียบร้อยพร้อมเรียนก็เหลือ ราว ๆ 40-30 นาที ซึ่งยังไม่ทันอธิบายก็หมดเวลาแล้ว ดังนั้นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนจึงทำได้น้อยมาก เพราะเวลาเป็นปัญหาสำคัญ ประกอบกับเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากที่จะเรียน

(ครูผู้สอนท่านที่ 1, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

...สำหรับปัญหาของการสอนวิชาสังคมศึกษา ก็เหมือนครูท่านอื่นคือ เรื่องเวลาเรียน มักจะไม่เพียงพอ เนื้อหาการเรียนไม่ค่อยสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งเด็กนักเรียนส่วนใหญ่มองวิชาสังคมเป็นวิชาที่น่าเบื่อ เรียนแต่ในตำราต้องท่องจำ ทำให้นักเรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ประกอบกับกระแสข่าวสังคมและการเมืองทำให้มุมมองของนักเรียนที่มองต่อวิชาสังคมเปลี่ยนแปลงไป

(ครูผู้สอนท่านที่ 2, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม ทั้ง 2 ท่านในด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนทั้งนั้น คือปัญหาในด้าน เวลาเรียน เวลาเรียนมักจะไม่พอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาในเรื่องการออกแบบการเรียนรู้ ให้น่าสนใจสำหรับผู้เรียนและทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนวัชรวิทยา

...ปัญหาแรกเลยของการสอนวิชาสังคม คือ ส่วนใหญ่ครูสังคมมักจะสอนตามตำรา หรือแบบเรียน บางก็เน้นให้นักเรียนไปทำสรุป จดบันทึก หรือค้นคว้าแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียนกันเองแล้วก็บอกว่าเนี่ยแหละคือการเรียนรู้เชิงรุก นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้เอง เรียนรู้เอง ซึ่งจากประเด็นการสอนแบบนี้มันจึงทำให้เกิดปัญหาสำหรับการเรียนสอนวิชาสังคมขึ้นมา คือ เด็กเมื่อถึงเวลาเจอแบบนี้มากเข้า ก็เกิดการไม่ชอบวิชาและแอนตี้ เพราะมองว่ามีแต่งาน มีแต่การบ้าน เลยส่งผลให้ภาพลักษณ์ของวิชาดูแย่และไม่น่าเรียน ตามมาซึ่งปัญหาผู้เรียนไม่สนใจเรียน ไม่อยากเรียนรู้ ไม่มีอารมณ์ร่วมกับชั้นเรียน ซึ่งครูหลายท่านเวลาสะท้อนปัญหาที่เจอจากการเรียนก็จะบอกนักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน แต่จริง ๆ แล้วปัญหาไม่ได้มาจากผู้เรียน แต่มาจากกระบวนการวิธีการสอนที่ครูผู้สอนออกแบบ

(ครูผู้สอนท่านที่ 3, โรงเรียนวัชรวิทยา, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

...ตอนนี้ที่มีปัญหาสำหรับการเรียนการสอนคือ เนื้อหาการสอนของวิชาสังคมค่อนข้างมากและไม่สมดุลกับเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนสอน พอสอนกำลังได้ที่ กำลังเข้าสู่เนื้อหาหลัก ๆ ก็หมดเวลาแล้ว จนบางครั้งต้องให้แบบฝึกหัดหรือการบ้านแก่นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติม และที่สำคัญนักเรียนจะติดเล่นมือถือ

(ครูผู้สอนท่านที่ 4, โรงเรียนวัชรวิทยา, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนวัชรวิทยา ทั้ง 2 ท่านในด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนดังกล่าว คือ การที่วิชาสังคมศึกษามีเนื้อหาที่มากเกินไป รูปแบบการสอนไม่ตอบโจทย์ต่อผู้เรียน และผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม

...การสอนวิชาสังคมศึกษาเจอปัญหาเกือบทุกชั่วโมงเลยก็คือ การที่นักเรียนไม่สนใจเรียน แอบเอาโทรศัพท์ ไอแพด มาเล่นในเวลาเรียน ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง ตามบทเรียนไม่ทัน เข้าห้องเรียนสาย ในส่วนด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เนื้อหาเยอะสอนไม่ค่อยทันเพราะเวลาเรียนน้อย

(ครูผู้สอนท่านที่ 5, โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2566)

...ปัญหาการสอนทุกวันนี้ ที่เจอบ่อย ๆ คือ เด็กเข้าเรียนช้า เด็กโดดเรียน เด็กไม่ตั้งใจ ชอบเอาโทรศัพท์ หูฟังขึ้นมาเล่นขึ้นมาฟังเพลง ไม่ค่อยร่วมกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งเราพยายามจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความ Active มีการเคลื่อนไหว เคลื่อนไหวแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้อง ผลปรากฏว่านักเรียนไม่ค่อยมีอารมณ์ร่วมชั้นเรียนเท่าที่ควร

(ครูผู้สอนท่านที่ 5, โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม ทั้ง 2 ท่าน ในด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยพบว่า มีปัญหาด้านเวลาเรียนสำหรับการจัดการเรียนรู้ไม่พอ นักเรียนขาดแรงจูงใจและความตั้งใจในการเรียน สรุปผลการสัมภาษณ์ประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาจากครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาหรืออุปสรรคของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาที่ครูผู้สอนพบเจอนั้น โดยส่วนใหญ่คือเรื่องเวลาสำหรับการเรียนการสอนไม่เพียงพอ โดยจำนวนเวลาต่อ 1 คาบเรียนนั้นน้อยไป ประกอบเวลาได้สูญหายไปจากการที่นักเรียนกว่าจะเดินมายังห้องเรียนช่วงเปลี่ยนคาบวิชา ดังนั้นเวลาสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงลดลง ซึ่งนำมาสู่การตัดสินใจเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูสังคม โดยส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการบรรยายหรือการสรุปประเด็นสำคัญเป็นหลัก ทำให้การเรียนการสอนขาดความน่าสนใจ นอกจากนี้ในส่วนของเนื้อหาสาระวิชาสังคมศึกษาก็มีมากเกินไป จนไม่สอดคล้องกับเวลาเรียนที่ได้รับจัดสรร จึงทำให้ความเข้มข้นของการเรียนรู้ในบางเรื่องลดลง และปัญหาเรื่องพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ไม่ค่อยสนใจเรียน มีการนำโทรศัพท์ แท็บเล็ตขึ้นมาเล่นไม่สนใจบทเรียน จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

1.3 ด้านการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในการศึกษาประเด็นการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 6 ท่าน ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม

...ยังไม่มีการนำแนวคิด BCG Economy Model เข้ามาใช้ในการเรียนจัดการเรียนรู้ไม่เคยได้ยิน

(ครูผู้สอนท่านที่ 1, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

...เคยได้ยินนิดหน่อยเกี่ยวกับแนวคิด BCG Economy Model ว่ามาจากรัฐบาลหรือนโยบายด้านเศรษฐกิจ และเคยได้ยินข่าวว่ามีการอบรมเรื่องนี้ให้กับครูห้องเรียนพิเศษ STEM

(ครูผู้สอนท่านที่ 2, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม ทั้ง 2 ท่าน ในด้านการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีการนำเรื่องแนวคิด BCG Economy model มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนวชิรวิทยา

...เคยดูข่าวผ่าน ๆ เห็นเขาโฆษณาเกี่ยวกับโมเดลเศรษฐกิจใหม่แต่ยังไม่รู้รายละเอียดก็เลยยังไม่มีการนำมาบูรณาการในการเรียนการสอน

(ครูผู้สอนท่านที่ 3, โรงเรียนวชิรวิทยา, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

...ไม่รู้จัก ไม่เคยได้ยินมาก่อน เลยไม่ได้เอามาใช้สอน

(ครูผู้สอนท่านที่ 4, โรงเรียนวชิรวิทยา, ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนวชิรวิทยา ทั้ง 2 ท่าน ในด้านการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มี การนำแนวคิด BCG Economy model ในใช้ในการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม

...ไม่เคยได้ยินมาก่อน ทุกวันนี้สอนตามหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ ก็ไม่ทันอยู่แล้ว
(ครูผู้สอนท่านที่ 5, โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2566)

...ที่โรงเรียนยังไม่มีกล่าวถึง ไม่เคยได้ยินมาก่อน
(ครูผู้สอนท่านที่ 6, โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2566)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนวชิรวิทยา ทั้ง 2 ท่าน ในด้านการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีการนำแนวคิด BCG Economy model ในใช้ในการจัดการเรียนรู้

สรุปจากการสัมภาษณ์ศึกษาประเด็นการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่า ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่ายังไม่มี การนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพราะยังไม่ทราบว่าแนวคิด BCG Economy Model คืออะไร

ตาราง 4 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ให้ข้อมูล	โรงเรียน	1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน	1.2 ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบเจอในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา	1.3 การนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครูท่านที่ 1	โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม	บรรยาย/ปัญหาเป็นฐาน	เวลาเรียน/เนื้อหาวิชา/พฤติกรรมติกรรม	ไม่มีการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้
ครูท่านที่ 2	โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม	บรรยาย/ปัญหาเป็นฐาน	เวลาเรียน/เนื้อหาวิชา/พฤติกรรมติกรรม	ไม่มีการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้
ครูท่านที่ 3	โรงเรียนวชิรวิทยา	ใช้เกม/โครงงานเป็นฐาน	เวลาเรียน/เนื้อหาวิชา/พฤติกรรมติกรรม	ไม่มีการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้
ครูท่านที่ 4	โรงเรียนวชิรวิทยา	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	เวลาเรียน/เนื้อหาวิชา/พฤติกรรมติกรรม	ไม่มีการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้
ครูท่านที่ 5	โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม	บรรยาย/แบบฝึก	เวลาเรียน/เนื้อหาวิชา/พฤติกรรมติกรรม	ไม่มีการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้

ผู้ให้ ข้อมูล	โรงเรียน	1.1 รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ในปัจจุบัน	1.2 ปัญหาหรือ อุปสรรคที่พบเจอ ในการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา	1.3 การนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
ครูท่านที่ 6	โรงเรียนวชิรปราการ วิทยาคม	บรรยาย/บทบาท สมมติ/ใช้ตัวอย่าง เหตุการณ์จริง	เวลาเรียน/เนื้อหาวิชา/ พฤติกรรมติกรรม	ไม่มีการนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้

จากตาราง 4 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านครูผู้สอน จากการสัมภาษณ์พบว่า ยังไม่ปรากฏการเรียนรู้เรื่อง BCG Economy Model แบบชัดเจน โดยกลุ่ม ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลตรงกันว่าไม่มีการนำแนวคิดเรื่อง BCG Economy Model เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แต่ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยพบว่า สำหรับสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบไปด้วย 3 สาระ ดังนี้ 1) ภูมิศาสตร์ 2) หน้าที่พลเมืองพื้นฐาน 3) เศรษฐศาสตร์ จากการทบทวนวรรณกรรม ด้านหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยพบ ความสอดคล้องที่สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้วิชาสังคมศึกษากับสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การศึกษาตามวัตถุประสงค์ของที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์แนวคิด BCG Economy Model กับมาตรฐานการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ผลสัมฤทธิ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์แนวคิด BCG Economy Model กับมาตรฐานการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์แนวคิด BCG Economy Model กับมาตรฐานการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โดยการทบทวนเอกสารวรรณกรรมและบทความที่เกี่ยวข้องนำเสนอโดยการบรรยายได้ผลดังนี้

แนวคิด BCG Economy Model

แนวคิด BCG Economy Model ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้อง มีการกล่าวไว้ว่า BCG Economy Model เป็นรูปแบบเดลเศรษฐกิจยุคใหม่ ที่รัฐบาลประกาศมอบหมายให้นโยบายหลักในการใช้เป็นแนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ อันเนื่องมาจากสาเหตุในเรื่องของการที่ประเทศไทยติดกับทางรายได้ กล่าวคือ ทุกวันนี้ภาคเศรษฐกิจประสบปัญหาลงทุนมาก แต่ได้รับผลตอบแทนที่น้อย ทำให้โอกาสที่ก้าวขึ้นไปแข่งขันทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศทำได้ยาก นอกจากนี้ในปัจจุบันโลกยังกำลังประสบปัญหาภาวะโลก อันมีสาเหตุหลักมาจากการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ การใช้ทรัพยากรอย่างมหาศาลของโลกนอกจะทำให้เกิดภาวะโลกร้อนแล้ว การใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มยังมีส่วนเร่งให้ทรัพยากรหมดไปโลกจากโลกเร็วขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในยุคอนาคต

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2558 องค์การสหประชาชาติจึงเสนอวาระการพัฒนา 2030 (Agenda 2030) ที่การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ สำคัญ คือ การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ภายในปี พ.ศ. 2579 หรือ ค.ศ. 2030 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามรับรองวาระการพัฒนาดังกล่าวในวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2558

เป้าหมายหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ทำให้เกิดความสมดุลในหลากหลายมิติ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม จิตใจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจะเป็นการพัฒนาที่ตอบโจทย์มนุษย์ยุคปัจจุบันโดยไม่ไปเบียดเบียนมนุษย์รุ่นอนาคต โดยมีเป้าหมายการพัฒนาทั้งหมด 17 เป้าหมาย จากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่องค์การสหประชาชาติสร้างขึ้น รัฐบาลไทยในฐานะที่เป็นประเทศสมาชิกและลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว (เกษรเกษม ชื่นยศ, 2563) จึงได้พัฒนาโมเดลเศรษฐกิจยุคใหม่ขึ้นมาที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีมิติประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติ พร้อมทั้งชูโมเดลเศรษฐกิจนี้ในการประชุมเอเปค 2022 (APEC 2022) โดยโมเดลเศรษฐกิจนี้มีชื่อว่า BCG Economy Model (Edyvean et al., 2023)

โมเดลเศรษฐกิจ BCG Economy Model เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 มิติไปพร้อมกัน ดังนี้

1. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-economy) มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง
2. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด
3. เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นการเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น แนวคิด BCG Economy Model เป็นแนวคิดที่ถูกต่อยอดมาจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และมีจุดประสงค์ร่วมกัน คือ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ในอนาคต

การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษากับการบูรณาการแนวคิด BCG Economy Model

ผลการวิเคราะห์การศึกษาการบูรณาการวิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมแนวคิด BCG Economy Model ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระเศรษฐศาสตร์ ในการวิเคราะห์การหาความเชื่อมโยงเนื้อหามาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมแนวคิด BCG Economy Model มาตรฐานการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ประกอบไปด้วย 1) มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และ 2) มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก การนำเสนอผลการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับแนวคิด BCG Economy Model ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังตาราง

ตาราง 5 ตารางแสดงการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา กับการบูรณาการแนวคิด BCG Economy Model ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-economy)	เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)	เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)
ส 3.1 1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2) อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3) เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง
4) อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
ส 3.2 1) อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
2) ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง
3) วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง

จากตาราง แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและส่วนที่ไม่สอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด วิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และแนวคิด BCG Economy Model ซึ่งสามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาบูรณาการในเนื้อหาการเรียนรู้หลักได้ ไม่จำเป็นต้องสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ใหม่ โดยส่วนด้านตัวชี้วัดที่สอดคล้องและสามารถบูรณาการได้มีดังนี้ 1) การลงทุนและการออม 2) การผลิตสินค้าและบริการ 3) การผลิตสินค้าในท้องถิ่น 4) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5) การพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย และ 6) การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ส่วนด้านที่ยังไม่สอดคล้องประกอบไปด้วย 1) การคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค และ 2) ระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ

ตาราง 6 ตารางเปรียบเทียบหน่วยการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-economy)	เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)	เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)
การลงทุน	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง
การผลิตสินค้าและบริการ	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง
สินค้าและบริการในท้องถิ่นการพึ่งพา และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ในภูมิภาคเอเชีย	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง

จากตาราง แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของหน่วยการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ กับแนวคิด BCG Economy Model ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้สำหรับการนำมาสร้างเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model

การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ผู้วิจัยใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) เป็นแนวทางหลักในการออกแบบกิจกรรม

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) จากทบทวนวรรณกรรม บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม ซึ่งนักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ที่มีอยู่เดิม โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (cognitive apparatus) ของตนจากทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) ที่กล่าวถึงการสร้างองค์ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้เดิม เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่มีความหมาย

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งไปที่ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับสภาพแวดล้อม ซึ่งวิธีการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) คือ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-based learning) ดังนั้นการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยแบ่งออกเป็นกิจกรรม 6 ชั้น ตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ เป็นดังนี้ภาพด้านล่าง

ภาพ 5 แสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model

ตาราง 7 แสดงสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	รายละเอียดพฤติกรรม	ผลที่เกิดขึ้น
วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model			
ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดหัวข้อปรากฏการณ์	สนทนาปรากฏการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร	การวิพากษ์ร่วมกัน ในประเด็นปรากฏการณ์ ปัญหาสิ่งแวดล้อม	การสังเกต การวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น
ขั้นที่ 2 ขั้นการตั้งคำถามจากปรากฏการณ์	การตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และBCG Economy Model	วิเคราะห์ แลกเปลี่ยน ข้อสังเกต ร่วมกันตั้ง ประเด็นคำถามจาก ปรากฏการณ์	ประเด็นคำถาม
ขั้นที่ 3 ขั้นการศึกษาเพื่อหาคำตอบ	นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษา ค้นคว้าหาคำตอบ	ค้นคว้าเอกสาร สืบค้น ข้อมูล รวบรวมข้อมูลและ จัดหมวดหมู่ข้อมูล	การแบ่งหน้าที่ในการ ทำงานตามกระบวนการ กลุ่ม
ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปผลการศึกษา	นักเรียนร่วมกันสรุปผล การค้นคว้า แลกเปลี่ยน สิ่งค้นพบร่วมกัน	สรุปคำตอบที่ได้จากการ ค้นคว้า และร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อค้นพบ	สรุปใบกิจกรรมการเรียนรู้ BCG Economy model
ขั้นที่ 5 ขั้นการสร้างนวัตกรรมจากผลการศึกษา	นักเรียนนำความรู้ สิ่งที่ค้น และแนวคิดBCG Economy model มาออกแบบเป็น นวัตกรรมสินค้าที่ใช้ทรัพยากร ในท้องถิ่น	นำปัญหาจากปรากฏการณ์ มาออกสร้างเป็นนวัตกรรม โดยใช้ทรัพยากรที่อยู่ใน ท้องถิ่น	นวัตกรรมที่ใช้ทรัพยากร ในท้องถิ่น และสอดคล้อง แนวคิด BCG Economy Model
ขั้นที่ 6 ขั้นการเผยแพร่ผลการศึกษา	นักเรียนร่วมกันนำเสนอ นวัตกรรมที่สร้างขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้	นำเสนอนวัตกรรมสู่สังคม ในช่องทางต่าง ๆ เช่น ออนไลน์ หรือนิทรรศการ	การนำเสนอนวัตกรรม

ผลสัมฤทธิ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สรุปผลการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการรับรู้แนวคิด BCG Economy model ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

ผลการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน เกี่ยวกับการรับรู้แนวคิด BCG Economy Model โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 7 กลุ่ม เป็นดังนี้

ตาราง 8 แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการรับรู้แนวคิด BCG Economy Model

กลุ่มสนทนา (Focus Group)	จำนวนสมาชิก (คน)	ผลการสัมภาษณ์การรับรู้ แนวคิด BCG Economy Model
กลุ่มนักเรียนที่ 1	7	ไม่เคยได้ยินแนวคิดดังกล่าวมาก่อน
กลุ่มนักเรียนที่ 2	7	ไม่เคยได้ยินแนวคิดดังกล่าวมาก่อน
กลุ่มนักเรียนที่ 3	7	ไม่เคยได้ยินแนวคิดดังกล่าวมาก่อน
กลุ่มนักเรียนที่ 4	7	ไม่เคยได้ยินแนวคิดดังกล่าวมาก่อน
กลุ่มนักเรียนที่ 5	7	ไม่เคยได้ยินแนวคิดดังกล่าวมาก่อน
กลุ่มนักเรียนที่ 6	7	ไม่เคยได้ยินแนวคิดดังกล่าวมาก่อน
กลุ่มนักเรียนที่ 7	7	ไม่เคยได้ยินแนวคิดดังกล่าวมาก่อน

จากตาราง 8 สรุปผลการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการรับรู้แนวคิด BCG Economy Model ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนไม่เคยได้ยิน หรือมีความรู้ เกี่ยวกับแนวคิด BCG Economy Model มาก่อน

สรุปผลการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการรับรู้แนวคิด BCG Economy model หลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ผลการวิจัยหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ ความเข้าใจ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และให้นักเรียนสะท้อนกลับหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model จำนวนนักเรียน 35 คน แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลการสนทนา ดังนี้

...ตอนแรกไม่เข้าใจว่าเรียนอะไร BCG Economy model ในหนังสือเรียนไม่ได้กล่าวถึง ไม่เคยได้ยินมาก่อน แต่พอเรียนเนื้อหาหลักจบ ต่อด้วยแนวคิดนี้ ทำให้เข้าใจแล้วว่าเรียนไปทำไม เพราะทุกวันนี้โลกเกิดปัญหาโลกร้อนขึ้น หากเราเรียนรู้แต่หลักการผลิตสินค้าแต่ไม่เรียนรู้ว่าจะผลิตอย่างไรให้ไม่เกิดผลกระทบต่อโลกก็จะยิ่งทำให้โลกเราแย่มากขึ้น

(กลุ่มนักเรียน 1, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...ได้ยินครั้งแรกนี้กว่าเป็นการเพิ่มเนื้อหาการเรียนรู้ สงสัยมีการบ้านทำงานเพิ่มแน่ แต่หลังเรียนไปแล้วทำให้เข้าใจว่าจริง ๆ แล้วเนื้อหาแนวคิด BCG Economy model ก็เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาหลักที่ต้องเรียนอยู่แล้ว เพียงแต่เนื้อหาหลักเรียนเรื่องการลงทุน หลักการผลิตสินค้าและบริการ แต่ไม่ได้กล่าวถึงผลกระทบของการผลิตสินค้าและบริการที่อาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อได้เรียนเสริมเรื่องแนวคิด BCG Economy Model ยิ่งทำให้เข้าใจมากขึ้นว่า แค่คิดจะผลิตสินค้าด้านเดียวไม่พอต้องคิดถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะตามมาด้วย

(กลุ่มนักเรียน 2, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...การได้เรียนโดยการค้นหาคำตอบจากสิ่งที่อยู่รอบตัว ทำให้รู้สึกสนุก และตื่นตัวกับการหาคำตอบ การเรียนครั้งนี้ทำให้ได้รู้ว่าการใช้ทรัพยากรหากใช้อย่างไม่รู้จักคุณค่าสักวันทรัพยากรก็จะหมดไป การผลิตสินค้าอะไรออกมาผู้ผลิตควรคำนึงถึงความคุ้มค่าของทรัพยากรที่ใช้ และต้องไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมโลก ซึ่งข้อคิดนี้ได้จากการศึกษาแนวคิด BCG Economy Model

(กลุ่มนักเรียน 3, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...แนวคิด BCG Economy Model เป็นแนวคิดที่เกิดจากการรวมกันของของ Bio Economy ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ Circular Economy ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน และ Green Economy เศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งรวม ๆ แล้วเป้าหมายทั้งหมด คือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้การรักษาสິงแวดล้อม

(กลุ่มนักเรียน 4, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...การเรียนเรื่อง BCG Economy Model ทำให้เกิดโอเคเดียวความในการพัฒนาสินค้าชุมชนแถวบ้าน อันเนื่องมาทุกวันนี้สินค้าส่วนใหญ่มักจะเหลือขั้นตอนสุดท้ายของการใช้ประโยชน์หมดแล้ว คือกลายเป็นขยะ โดยเฉพาะขยะพลาสติกที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและย่อยสลายนานมาก ดังนั้นหากนำหลักการ BCG Economy Model ไปพัฒนาสินค้าในชุมชนคงสามารถเพิ่มมูลค่า และเป็นการส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อมไปด้วย

(กลุ่มนักเรียน 5, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...ตอนแรกงงมาก BCG Economy Model คืออะไรมาจากไหน แต่พอได้ทำการสืบค้นจึงได้รู้ว่าแท้จริง BCG Economy Model ก็คือรูปแบบในการลงทุนหรือการผลิต โดยที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

(กลุ่มนักเรียน 6, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...การเรียน BCG Economy model ทำมุมมองในการจะขายหรือผลิตสินค้า เปลี่ยนไป จากแต่เดิมเรามากกว่าต้องผลิตเยอะ ๆ ต้องเอาทรัพยากรออกมาเยอะ ๆ ต้องได้กำไรเยอะ ๆ ต้นทุนน้อย ๆ โดยไม่สนใจว่าการผลิตของเรานั้นได้ทั้งปัญหาเบื้องหลังไว้กับสิ่งแวดล้อมใหม่ หรือการผลิตของได้ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุดหรือใหม่ การเร่งเอาทรัพยากรออกมาใช้แล้วในอนาคตคนรุ่นใหม่จะใช้อะไรในการดำรงชีวิต

(กลุ่มนักเรียน 7, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

จากการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มผู้วิจัยพบว่า หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แล้วนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด BCG Economy Model สูงขึ้นโดยนักเรียนสามารถยกตัวอย่างและให้คำอธิบายถึงที่มา ความหมาย และจุดประสงค์ของแนวคิด BCG Economy Model ได้ พร้อมทั้งสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ให้เกิดเป็นนวัตกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิด BCG Economy Model ผู้เรียนเกิดมุมมองใหม่ ๆ ที่กว้างขึ้นต่อการใช้ทรัพยากรเพื่อไม่ให้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

2. ด้านพฤติกรรมและทักษะ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และให้นักเรียนสะท้อนกลับหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model จำนวนนักเรียน 35 คน แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มด้านพฤติกรรมและทักษะ โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลการสนทนา ดังนี้

...หลังจากได้รับความรู้เรื่อง BCG Economy Model ไปก็ทำให้กลายเป็นคนที่เริ่มใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเริ่มปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในเรื่องของการใช้พลังงาน การลดใช้พลาสติก รวมถึงการนำสิ่งของต่าง ๆ ที่สามารถนำมาแปรรูปเป็นสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ได้ แทนการนำไปทิ้งให้กลายเป็นขยะเสียไป

(กลุ่มนักเรียน 1, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...หลังเรื่อง BCG Economy Model ก็ได้เกิดไอเดียในการนำวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นสินค้าและบริการเพื่อเพิ่มมูลค่าอีกทั้งยังเป็นการช่วยลดปัญหาขยะอีกด้วย

(กลุ่มนักเรียน 2, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...ที่บ้านขายของวันหนึ่งใช้ถุงพลาสติกจำนวนมาก นอกจากถุงพลาสติกแล้วยังมีขวดน้ำเปล่าที่เหลือจากการดื่มอีกด้วย ก่อนได้เรียนรู้ BCG และยังไม่รู้ความสำคัญของทรัพยากร ทำให้ไม่ได้สนใจที่จะหาทางจัดการกับสิ่งของเหล่านั้น ทุกครั้งก็ได้แต่ทิ้งลงถังขยะโดยที่ไม่ได้แยกส่วนที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือสามารถเอาไปขายเพื่อเป็นรายได้ แต่หลังจากได้เรียนรู้เรื่อง BCG Economy model แล้วก็ได้ปรับเปลี่ยนนิสัยมุมมองที่มีต่อขยะเหล่านั้นไป ทุกวันนี้เจอขวดน้ำพลาสติกที่เห็นเก็บรวบรวมไว้เพราะสามารถเอาไปขายได้

(กลุ่มนักเรียน 3, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...หลักการของ BCG Economy model ช่วยทำให้เกิดทักษะในการมองหาคุณค่าของทรัพยากรรอบตัว ในการเอามาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อย่างเช่น การเอาผักตบชวาที่ขึ้นเต็มลำคลองมาทำเป็นกระถางต้นไม้ที่สามารถย่อยสลายได้ หรือการทำสบู่ การทำผ้าฝ้าย้อม และขนมจากวัตถุดิบธรรมชาติที่มีอยู่ทั่วไปในท้องถิ่น ซึ่งได้อาความรู้ เรื่อง BCG Economy model ไปปรับใช้กับการทำวิชา IS

(กลุ่มนักเรียน 4, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...ในการร่วมกิจกรรม BCG Economy Model ได้ฝึกการคิดเรื่องการผลิตสินค้าว่าจะผลิต จะผลิตอย่างไร ใช้อะไรบ้าง พร้อมทั้งการผลิตของเรานั้นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไหมหรือตรงกับหลักการของ BCG ตัวไหนบ้าง นอกจากนี้เมื่อทำสินค้าเสร็จไม่ใช้เก็บความรู้ไว้คนเดียวยังนำสิ่งที่ค้นพบนั้นไปเผยแพร่ให้สังคมได้เรียนรู้อีกด้วย

(กลุ่มนักเรียน 5, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...หลัก ๆ เลยคือได้ทักษะในเรื่องการเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการ เราผลิตสินค้าตัวไหนอย่างไรจากทรัพยากรใดท้องถิ่นที่เรามีอยู่ แล้วจำอย่างไรให้สินค้าหรือบริการที่สร้างขึ้นสามารถต่อยอดและเกิดการพัฒนายั่งยืนและไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้

(กลุ่มนักเรียน 6, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...พอได้ทำความเข้าใจ BCG Economy model ตอนแรกคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว เกี่ยวกับธุรกิจการลง ซึ่งห่างไกลกับตัวมาก แต่เมื่อได้มาสัมผัสและเปิดใจเรียนรู้จึงค้นพบว่า มันไม่ได้เป็นเพียงหลักการของการทำธุรกิจหรือหลักการลงทุนที่ไกลตัวเราเลย ซึ่งเราสามารถเอาความรู้ตรงนี้ใช้ในการเปลี่ยนแปลงธุรกิจครอบครัวหรือธุรกิจชุมชนท้องถิ่นเราได้

(กลุ่มนักเรียน 7, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

จากการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มผู้วิจัยพบว่า หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและการเลือก การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่ามากขึ้น โดยนักเรียนมีการลดการสร้างขยะพลาสติก ด้วยการใช้สิ่งของที่สามารทดแทนทดแทนได้ เช่น ขวดน้ำดื่มนำมาเอง การแยกขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิล หรือการนำกลับมาใช้ใหม่ นักเรียนมีการประหยัดพลังงานมากขึ้น ไม่ว่าจะน้ำหรือไฟฟ้า รวมถึงมีการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องของ BCG Economy model กับสาธารณะ

3. ด้านเจตคติ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบการสนทนากลุ่ม(Focus Group) และให้นักเรียนสะท้อนกลับหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model จำนวนนักเรียน 35 คน แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ในด้านเจตคติ โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลการสนทนา ดังนี้

...รู้สึกดีและเห็นความสำคัญ ของ BCG Economy Model เพราะความรู้ตรงนี้ สามารถช่วยเปลี่ยนรูปแบบการผลิตที่ทำทุกวันนี้ทำให้โลกเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

(กลุ่มนักเรียน 1, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...ความรู้เรื่อง BCG Economy model เป็นความรู้ที่ดีมากและมีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมโลก

(กลุ่มนักเรียน 2, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...ชอบกิจกรรมนี้มาก เพราะหากเรียนแต่เนื้อหาโดยการนั่งฟังและจดบันทึกตาม คงไม่สามารถมองเห็นหรือรับรู้ถึงแก่นแท้ของเรื่องการผลิตสินค้าและบริการได้ ประกอบกับการได้เรียนเรื่อง BCG Economy model ส่งผลให้มีความคิดที่กว้างขึ้น

(กลุ่มนักเรียน 3, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...หากคนไทยทั้งประเทศโดยเฉพาะผู้ประกอบการ คนผลิตสินค้า คนขายสินค้าหรือ การท่องเที่ยว มีความรู้เรื่อง BCG Economy Model คงจะให้ธุรกิจสร้างผลตอบแทนที่เพิ่มยิ่งขึ้นและไม่สร้างผลกระทบต่อธรรมชาติ

(กลุ่มนักเรียน 4, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...ทุกวันนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ล้วนแล้วแต่มีผลมาจากพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรของมนุษย์ โดยเฉพาะในระบบเศรษฐกิจที่การลงทุนตั้งเป้าหมายไว้ที่กำไร ทุกวันนี้คนมองหาวิธีการที่จะทำอย่างไรก็ได้ที่ได้กำไรมากที่สุด แม้แต่การกระทำนั้นทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ตาม หลักจากได้เรียนรู้เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ กับแนวคิด BCG Economy model จึงเห็นความสำคัญว่าแนวโน้มควรได้รับการสนับสนุนให้คนไทยทุกคนเรียนรู้จะได้เอาไปปรับใช้

(กลุ่มนักเรียน 5, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...การเรียนรู้แบบได้ลงมือปฏิบัติด้วย เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี โยในการเรียนครั้งนี้ ได้ความรู้ใหม่ในเรื่อง BCG Economy model และยังได้โจทย์ที่จะต้องคิดสินค้าจากทรัพยากรในพื้นที่จำกัด โดยสินค้านั้นต้องสอดคล้องกับแนวคิดBCG Economy model ซึ่งเป็นสินค้าต้องไม่ทำร้ายธรรมชาติ

(กลุ่มนักเรียน 6, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

...ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาใหญ่ที่เราทุกคนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาวันนี้เราใช้ทรัพยากรไปกับการสนองความอยากของเรา โดยไม่ได้คิดว่าวันหนึ่งถ้าทรัพยากรหมดไปอะไรจะเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้เองแนวคิด BCG Economy model me จึงควรเป็นแนวคิดหลักของการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่

(กลุ่มนักเรียน 7, โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2566)

จากการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อแนวคิด BCG Economy Model โดยนักเรียนให้เหตุผลว่า แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ควรสนับสนุนให้มีการสอดแทรกเนื้อหาลงในแบบเรียน เพราะแนวคิดนี้เป็นแนวคิดใหม่ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต โดนการสอนให้กลายเป็นผู้ประกอบการที่ยึดหลักการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและหลักการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เนื่องจากทุกวันนี้โลกของเราเป็นยุควัตถุนิยม ผู้คนนำเอาทรัพยากรต่าง ๆ มาสนองต่อความต้องการของตนเอง ส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองและตามมาด้วยปัญหาสิ่งแวดล้อม ถ้าสิ่งแวดล้อมแย่ผู้คนก็แย่ไปด้วย ดังนั้นจึงเป็นการดีที่จะนำแนวคิด BCG Economy Model มาใส่ไว้เป็นบทเรียนเพิ่มเติม

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้ ได้แก่ 1) นักเรียนได้รับการพัฒนาแนวคิด BCG Economy model ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน 2) ครูสอนได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG economy model และ 3) สถานศึกษาได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยสรุปข้อมูลวิจัยที่ได้จากการเก็บข้อมูล แยกตามวัตถุประสงค์ดังนี้

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้ การศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 3 โรงเรียน และมีครูผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คนรวมเป็น 6 คน

ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนผู้ให้ข้อมูล มีใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายเป็นหลัก โดยสาเหตุหลักที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบบรรยายเพราะครูผู้สอนจำเป็นต้องบริหารการรับรู้เนื้อหาการเรียนรู้อันเนื่องมาจากมีจำนวนนักเรียนในห้องมาก ทำให้ครูผู้สอนดูแลได้อย่างไม่ทั่วถึง ซึ่งการสอนแบบบรรยายทำให้ครูผู้สอนสามารถสร้างความยืดหยุ่นต่อเรียนรู้ของผู้เรียนหลายคนได้ใกล้เคียงกัน และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมอีกอย่างคือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่กระทรวงศึกษาธิการให้การสนับสนุน เพราะเป็นรูปแบบการจัด

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนศูนย์กลาง ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ให้นักเรียน โดยวิธีการสอนที่ครูนำมาใช้ เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้เหตุการณ์ตัวอย่าง และการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็น ฐาน สำหรับสภาพปัจจุบันของการส่งเสริมการพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ให้นักเรียน ในวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีครูท่านไหนจากโรงเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้นำ BCG Economy model มาใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษามาก่อน แต่เมื่อพิจารณาถึงหลักสูตรการเรียนรู้ แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะพบได้ว่าสามารถนำแนวคิด BCG Economy Model มาบูรณาการรวมกับการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ได้

เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบ ไปด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนกำหนดหัวข้อปรากฏการณ์ 2) ขั้นตอนการตั้งคำถามจากปรากฏการณ์ 3) ขั้นตอน การศึกษาเพื่อหาคำตอบ 4) ขั้นตอนสรุปผลการศึกษา 5) ขั้นตอนสร้างนวัตกรรมจากผลการศึกษา 6) ขั้นตอนการเผยแพร่ผลการศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์ เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอ เมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมกิจกรรมไม่เคยรับรู้เกี่ยวกับแนวคิด BCG Economy Model แต่หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีการพัฒนา แนวคิด BCG Economy Model มากขึ้น กล่าวคือ นักเรียนสามารถอธิบาย ยกตัวอย่าง ให้เหตุผล สนับสนุนเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวได้ นักเรียนมีกาเปลี่ยนด้านพฤติกรรมและเจตคติที่ดีต่อแนวคิด BCG Economy Model ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวที่นักเรียนมีพัฒนาการแนวคิด BCG Economy Model ที่มากขึ้นจะส่งผลดีต่อการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาตน พัฒนาท้องถิ่นหรือ การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำเพื่อก่อให้เกิดสังคมแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนและรักษา สิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model และการศึกษาการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคม โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analytics) โดยสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ผู้วิจัยพบว่า การสอนวิชาสังคมศึกษา ครูผู้สอนยังเน้นวิธีการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก ซึ่งการสอนแบบบรรยายนั้นเป็นกระบวนการที่ครูเตรียมเนื้อหาสาระ มาบรรยาย บอกเล่า หรืออธิบาย เนื้อหาสาระความรู้หรือสิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียนให้แก่ผู้เรียน (ทิตินา แคมมณี, 2550) สาเหตุที่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา หรือวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมยังใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก มาจากจุดมุ่งหมายของการสอนแบบบรรยายเพื่อช่วยให้นักเรียนนักเรียนจำนวนมากได้เรียนรู้ในเวลาจำกัด และมีทิศทางการเรียนรู้ไปในแนวทางเดียวกัน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) อันเนื่องมาจากสภาพปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาสังคมศึกษากับเวลา ไม่สอดคล้องกัน จึงทำให้เป็นการยากที่จะนำรูปแบบวิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การสนับสนุนของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและโรงเรียน ส่งผลให้ครูเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มากยิ่งขึ้น Active Learning หรือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ (สถาพร พฤษพิบูล, 2555) ส่งผลให้สถานการณ์การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ในปัจจุบันมีการนำเอา รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาใช้ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เป็นต้น ส่วนในด้าน การนำแนวคิด BCG Economy Model มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มี การนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนสอน สาเหตุอันเนื่องมาจากเป็นแนวคิดใหม่ สำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ใน พ.ศ. 2564-2569 (ดนุชตัน เทิดทิตย, และสัมพันธ์ เย็นสำราญ, 2023)

2. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ผู้วิจัยได้ใช้ปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) เป็นหลักในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

(constructivism) เมื่หลักการว่า นักเรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองจากความรู้เดิมและประสบการณ์ใหม่ (ทีศนา แชนณี, 2554) และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อันประกอบไปด้วย หลัก 3R7C ดังนี้ 3 R ได้แก่ อ่านออก เขียนได้และ คิดเลขเป็น ส่วน 7 C ประกอบไปด้วย ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (กนก จันทร์ทอง, 2560) จากทฤษฎีการเรียนรู้และทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัย จึงได้เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบปลายเปิด นำปรากฏการณ์ของโลกความจริง มาเป็นจุดกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ในการสืบเสาะแสวงหาคำตอบ โดยใช้องค์ความรู้แบบข้ามพิสัย (Silander, 2015) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบกิจกรรมออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนกำหนดหัวข้อปรากฏการณ์ 2) ขั้นตอนตั้งคำถามจากปรากฏการณ์ 3) ขั้นตอนการศึกษาเพื่อหาคำตอบ 4) ขั้นตอนสรุปผลการศึกษา 5) ขั้นตอนสร้างนวัตกรรมจากผลการศึกษา 6) ขั้นตอนเผยแพร่ผลการศึกษา ซึ่งทั้งหมดสอดคล้องกับปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) และเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนทักษะศตวรรษที่ 21 ตามนโยบายการสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ผลการของการใช้กิจกรรมคือ นักเรียนหลักเข้าร่วมมีพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model มากขึ้น ดังที่ปรากฏในข้อมูลสัมภาษณ์และผลสะท้อนกลับ โดยนักเรียนมีความรู้ สามารถอธิบายประพจน์ตนเองและมีเจตคติที่ดีตามแนวคิดBCG Economy Model ซึ่งผลที่เกิดกับการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนนั้นสอดคล้องกับปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยเสริมความคงทนในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาแนวคิดทั้ง 3 ด้านคือ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว
2. ในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ควรมีการทำการศึกษาทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่นำมาใช้ ก่อนจะเริ่มนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนำแนวคิด BCG Economy Model ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในวิชาอื่นเพิ่มเติม
2. ควรมีการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model
3. ควรศึกษาพัฒนา รูปแบบแนวทางการวัดและประเมินผลการแนวคิด BCG Economy Model
4. ควรพัฒนา รูปแบบการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษรเกษม ชื่นยศ. (2563). การพัฒนาของไทยตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. *จันทร์เกษมสาร*, 26(1), 16-30.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กนก จันทร์ทอง. (2560). การสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(2), 227-241.
- กรรณิการ์ หาญพิทักษ์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อ มโนทัศน์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องรูปสามเหลี่ยมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กาญจนา เจริญสี. (2559). การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(2), 13-18.
- กาญจนา ศิริมุสิกะ. (2543). *สังคมศึกษา: การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- จาดุพร อยู่ศิริ. (2552). *การพัฒนาผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการค้นพบ เรื่อง ความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ ตามหลักไตรสิกขา*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรวัดน์ สุริยะโชติชยางกุล, และนณริฎ พิศลยบุตรม. (2560). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัยการสำรวจสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบท ประเทศไทยและทางเลือกมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมายสำหรับ เป้าหมายที่ 16: การส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ชลธิป สมานีโต. (2562). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับ เด็กปฐมวัย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(1), 113-129.

- เชษฐชาติรี นวลขำ, และยศวีร์ สายฟ้า. (2563). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามแนวคิด ปราบกฏการณ์ เป็นฐานร่วมกับการสะท้อนคิดที่มีต่อพฤติกรรมการรู้ดิจิทัลของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 12(2), 71-89.
- ณทิพรดา ไชยศิลป์. (2563). การสอนสังคมศึกษาแบบบูรณาการ. *วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*, 1(1), 14-20.
- ดนุชตัน เทิดทิพย์, และสัมพันธ์ เย็นสำราญ. (2023). การถอดบทเรียนโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ประเทศไทย (U2T for BCG). *วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 17(1), 26-39.
- ตะวัน ไชยวรรณ, และกุลธิดา นกุลธรรม. (2564). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน: การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนในโลกแห่งความจริง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 15(2), 251-261.
- ทวิภัทร สดแก้ว. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผ่านเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศนา เขมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน. องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา เขมมณี. (2545). *14 วิธีการสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา เขมมณี. (2550). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2555). *เศรษฐศาสตร์ เล่มเดียวอยู่*. กรุงเทพฯ: พลัสเพรส.
- น้ำเพชร นาสารีย์, ศักดิ์สิทธิ์ เหมแก้ว, สมศักดิ์ อรัญญา, และศราราม สุขสำราญ. (2021). การออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน: ภัยพิบัติ “อุทกภัย”. *ศึกษาศาสตร์ มจร*, 9(1).
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เอสพริ้นตังไทย แพคตอรี.
- พงศธร มหาวิจิตร. (2562). การประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับการเรียนแบบเชิงรุกในรายวิชาการประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 42(2), 73-90.
- พระสิทธิชัย รินฤทธิ์. (2563). การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 5(2), 204-212.

- พิชศาล พันธุ์วัฒนา. (2016). พุทธวิธีในการแก้ปัญหา ความเชื่อมโยงด้านสิ่งแวดล้อม. *RMUTSB ACADEMIC JOURNAL (HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES)*, 1(1), 128-137.
- พิพัฒน์พงษ์ ดำมาก. (2565). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. *Journal of Educational Technology and Communications Faculty of Education Mahasarakham University (JETC)*, 5(15), 36-48.
- รัชณี เกษศิริ. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 10(2), 2323-2340.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วัฒนา หงสกุล. (2561). *การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในยุคไทยแลนด์ 4.0*. Paper presented at the รายงานการประชุม Graduate School Conference.
- วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2542). *การสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, และลำไย สีหามาตย์. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตบัณฑิตศึกษา. *Ratchaphruek Journal*, 20(1), 116-127.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิภา พรธณพินลา, และวิภาดา พินลา. (2022). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่เชื่อมโยงการบูรณาการข้ามศาสตร์ในห้องเรียนของครูสังคมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 22(2), 1-13.
- วิภาดา พินลา. (2559). กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21. *JOURNAL OF EDUCATION NARESUAN UNIVERSITY*, 18(4), 349-360.
- วีระพงษ์ พิมพ์สาร. (2562). *การศึกษาไทยกับการประยุกต์ใช้ Phenomenon - Based Learning*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

- ศักดิ์ศรี สืบสิงห์, นิธินาถ อุดมสันต์, และสุกิมล บุญพอก. (2562). การศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อนของประชาชนในตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ*, 5(2), 192-203.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2555). คุณภาพผู้เรียน...เกิดจากกระบวนการเรียนรู้. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 6(2), 1-13.
- सानิตย์ หนูนิล, และกนกวรรณ พวงประยงค์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ในชนบทไทย. *มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์.*
- สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). *ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร. (2565). *ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดกำแพงเพชร*. Retrieved from <https://www.opsmoac.go.th/kamphaengphet-about-history>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2547). *รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2563). *BCG Economy Model คืออะไร*. Retrieved from https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/what-is-bcg-economy-model/
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2564). *BCG เป็นมาอย่างไร*. Retrieved from <https://www.bcg.in.th/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน*. Retrieved from <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/08.aspx>
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ. (2562). *การเพิ่มมูลค่าสินค้าฐานชีวภาพด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม*. Retrieved from <https://www.facebook.com/NXPOTHAILAND/photos/a.291433724371468/1808954672619358/?type=3>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สุนทวิทย์ บุญสมบัติ. (2525). *หน้าที่พลเมือง*. กรุงเทพฯ: สหบัณฑิต.
- หัตถ์สนธิ์ เพ็งสันเทียะ, และอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *Silpakorn Educational Research Journal*, 13(2), 240-257.
- อนุกุล ต้นสุพล. (2016). นิเวศวิทยาวัฒนธรรม: กุญแจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 12(1), 193-221.
- อรพรรณ บุตรกตัญญู. (2561). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อสร้างมุมมองแบบองค์รวมและการเข้าถึงโลกแห่งความจริงของผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(2), 348-365.
- อัษฎาพร ไกรพานนท์. (2556). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน*. สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อิทธิเดช น้อยไม้. (2560). *หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- Brundtland, G. H., Khalid, M., Agnelli, S., Al-Athel, S. A., Chidzero, B., Fadika, L., ... Botero, M. M. d. (1987). *Our common future; by world commission on environment and development*. Retrieved from <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
- Dora, C., Haines, A., Balbus, J., Fletcher, E., Adair-Rohani, H., Alabaster, G., ... Neira, M. (2015). Indicators linking health and sustainability in the post-2015 development agenda. *The Lancet*, 385(9965), 380-391.
- Drew, C. (2020). *What is Finland's Phenomenon-based Learning approach?* Retrieved from https://www.teachermagazine.com/au_en/articles/what-is-finlands-phenomenon-based-learning-approach
- Edyvean, R. G., Apiwatanapiwat, W., Vaithanomsat, P., Boondaeng, A., Janchai, P., & Sophonthammaphat, S. (2023). The Bio-Circular Green Economy model in Thailand—A comparative review. *Agriculture and Natural Resources*, 57(1), 51-64.

- Erten, S. (2021). *Different Perspectives on environmental education*. Online Submission. Retrieved from <https://www.isres.org/books/Different-exceptions-of-Environmental-Education.pdf>
- Gupta, J., & Vegelin, C. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International environmental agreements: Politics, law and economics*, 16(3), 433-448.
- Halişçelik, E., & Soytas, M. A. (2019). Sustainable development from millennium 2015 to Sustainable Development Goals 2030. *Sustainable Development*, 27(4), 545-572.
- Islakhiyah, K., Sutopo, S., & Yulianti, L. (2017). *Scientific explanation of light through phenomenon-based learning on junior high school student*. Paper presented at the 1st Annual International Conference on Mathematics, Science, and Education (ICoMSE 2017).
- Kompa, J. S. (2017). *Howard Barrows: Notes on Problem-Based-Learning and the School of the Future*. Retrieved from <https://joanakompa.com/tag/phenomenon-based-learning>
- Manowaluilou, N., Butkatunyoo, O., & Mahavijit, P. (2022). Phenomenon-based teaching competency development for teacher educators in higher education in Thailand. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 43(3), 727-734.
- Silander, P. (2015). *How to Create the School of the Future-Revolutionary thinking and design from Finland*. Oulu: Center for Internet Excellence.
- Symeonidis, V., & Schwarz, J. F. (2016). *Phenomenon-based teaching and learning through the pedagogical lenses of phenomenology: The recent curriculum reform in Finland*. Paper presented at the Forum Oswiatowe.

ภาคผนวก ก แนวคำถามสัมภาษณ์ (ครูผู้สอน)

เรื่อง สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวคิด
BCG economy model

สำหรับผู้สอน วิชา สังคมศึกษา

สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการสัมภาษณ์

ชื่อ..... ตำแหน่ง..... วิทยฐานะ.....

ประสบการณ์การทำงาน..... ปี

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก

กรอบการสัมภาษณ์: การสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ วิชา สังคมศึกษา
ในสาระเศรษฐศาสตร์ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการเชื่อมโยง
แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและนโยบาย BCG economy model ใน 2 โรงเรียนได้ โรงเรียน
กำแพงเพชรพิทยาคม และโรงเรียนวัชรวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบไปด้วย
ประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ที่ผ่านมามีการจัดการเรียนรู้ วิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ อย่างไร

.....

.....

.....

ข้อที่ 2 อุปสรรคหรือปัญหาที่พบเจอจากการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ข้อที่ 3 ท่านเคยได้ยินหรือมีการรับรู้ เกี่ยวกับแนวคิด“BCG economy model” หรือไม่ และ
การจัดการเรียนสอนของท่านมีส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค แนวคำถามสัมภาษณ์ (หลังการเข้าร่วมกิจกรรม) สำหรับนักเรียน

เรื่อง สภาพปัจจุบันของรับรู้แนวคิด BCG economy model สำหรับผู้เรียน วิชา สังคมศึกษา
สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการสัมภาษณ์

ชื่อ..... อายุ..... ระดับชั้นที่กำลังศึกษา.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

กรอบการสัมภาษณ์: การสัมภาษณ์การพัฒนาแนวคิด BCG economy model ของ
นักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร หลังเข้าร่วม
กิจกรรม ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถามที่ 1 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแล้วนักเรียนได้รับรู้อะไรเกี่ยวแนวคิด BCG
Economy Model บ้างลองอธิบายให้ฟังหน่อย

.....
.....
.....
.....

ประเด็นคำถามที่ 2 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model แล้ว
นักเรียนคิดว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมหรือได้รับทักษะอะไรเพิ่มขึ้นไหม

.....
.....
.....
.....

ประเด็นคำถามที่ 3 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแนวคิด BCG Economy Model นักเรียนมี
ความคิดเห็นอย่างไรต่อแนวคิดดังกล่าว

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ง ตัวอย่างใบงานกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
เพื่อพัฒนาแนวคิด BCG Economy model

กลุ่มที่..... ห้อง ม.2/.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1..... เลขที่.....
- 2..... เลขที่.....
- 3..... เลขที่.....
- 4..... เลขที่.....
- 5..... เลขที่.....
- 6..... เลขที่.....
- 7..... เลขที่.....
- 8..... เลขที่.....
- 9..... เลขที่.....

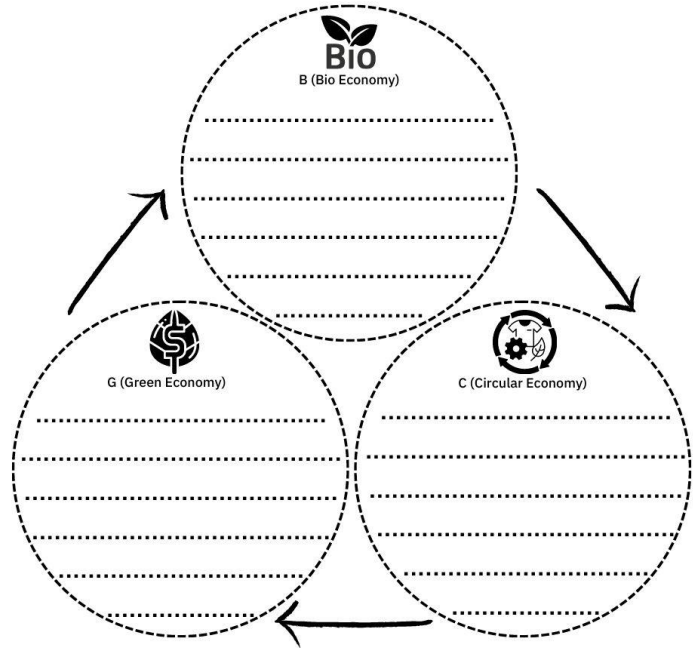
กิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ส22104
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

กิจกรรมที่ 1 ทำความรู้จัก BCG Economy Model

BCG Economy Model คือ.....
.....
.....

ความเป็นมาของ BCG Economy Model คือ.....
.....
.....

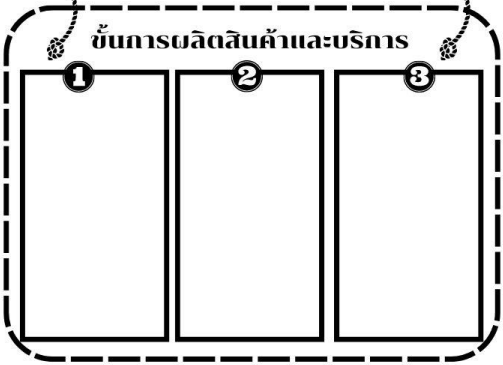
ความสำคัญ BCG Economy Model คือ.....
.....
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

กิจกรรมที่ 2 หลักการผลิตสินค้าและบริการ

การผลิต คือ.....
.....
.....

สินค้า คือ.....
.....
.....

ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

<p>1</p> <p>ผลตอบแทน คือ</p>	<p>2</p> <p>ผลตอบแทน คือ</p>
<p>3</p> <p>ผลตอบแทน คือ</p>	<p>4</p> <p>ผลตอบแทน คือ</p>

หลักการการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

กิจกรรมที่ 3 สํารวจการผลิตสินค้าหรือบริการในท้องถิ่น

ชื่อสินค้าและบริการในชุมชน

.....

<p>ที่ดิน </p>	<ul style="list-style-type: none"> • สถานที่ผลิต..... • วัตถุดิบ/ทรัพยากรหลัก..... • สถานที่จำหน่าย/ช่องทางจำหน่าย..... • กลุ่มลูกค้า..... • วิเคราะห์ SWOT <ul style="list-style-type: none"> ○ S (Strengths) - จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ <ul style="list-style-type: none"> ▪ ○ W (Weaknesses) - จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ <ul style="list-style-type: none"> ▪ ○ O (Opportunities) - โอกาส/สิ่งที่ส่งผลดี <ul style="list-style-type: none"> ▪ ○ T (Threats) - อุปสรรค <ul style="list-style-type: none"> ▪
<p>แรงงาน </p>	
<p>ทุน </p>	
<p>ผู้ประกอบการ </p>	
<p>สภาพปัญหาที่พบ</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>	

กลุ่มที่.....

กิจกรรมที่ 4 การค้นหาทรัพยากรในพื้นที่

ทรัพยากร คือ.....

- สถานที่พบ
- เหตุผลในการเลือก

.....

.....

.....

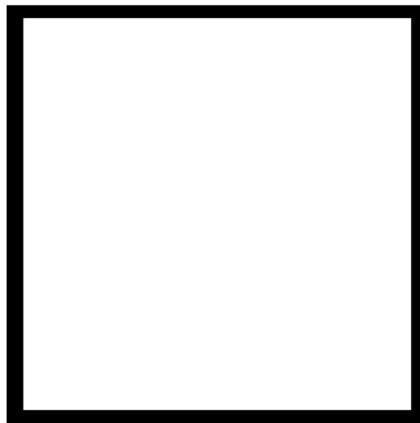
.....

--	--	--

----ภาพบรรยากาศการสำรวจ----

กลุ่มที่.....

กิจกรรมที่ 5 การผลิตสินค้าและบริการ ตามแนวคิด BCG Economy Model

- ชื่อสินค้า.....
- สโลแกน.....
-
- คำแนะนำสินค้า.....
-
- ทรัพยากรที่นำมาใช้.....
-
- เป้าหมายกลุ่มลูกค้า.....
-
- ช่องทางจัดจำหน่าย.....
-

ที่มา/แนวคิดการพัฒนาสินค้าตามหลัก BCG Economy Model

อุปกรณ์/วัสดุุดิบ

วิธีการทำ

กลุ่มที่.....

กิจกรรมที่ 6 पोस्เตอร์แนะนำสินค้าและบริการ

ภาคผนวก จ ตัวอย่างผลงานนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

มะม่วงตากแห้ง Dried Candied Mango

สถานที่	มะม่วงตากแห้ง ออกร้านใน ทุกจุดในบึง ทั่วประเทศ
ทรัพยากรที่นำมาใช้	มะม่วง และ เกลือ
กลุ่มลูกค้า	บุคคลทั่วไปอายุมากกว่า 5 ปีขึ้นไป
ช่องทาง การติดต่อจำหน่าย	ทางออนไลน์
วิธีการทำ วิธีการทำสินค้า	- ปอกมะม่วงและนำเนื้อมะม่วงไปต้มให้ เหลวพอจนคาว - นำเนื้อมะม่วงไปตากนึ่ง ไล่กลิ่นเล็กน้อย ตามความชอบ - นำเนื้อมะม่วงตากนึ่งไปตากแห้ง

BCG Economy model

THE BEST COCO

กินได้กินดี กินอีกทีขึ้นสวรรค์

35 บาท

คำแนะนำ : ควรเก็บไว้ในตู้เย็น
กรณีขายปลีก : มะพร้าว
เป้าหมายกลุ่มลูกค้า : วัยตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
ช่องทางจัดจำหน่าย : ผ่านทางออนไลน์และหน้าร้าน

BCG Economy model

น้ำยาล้างจาน จากเปลือกมะนาว

สินค้า

น้ำยาล้างจานจาก
เปลือกมะนาว

วัตถุดิบ

1. เปลือกมะนาวที่คั้น
น้ำออกแล้ว 500 กรัม
2. ผงฟู 1 ช้อนโต๊ะ
3. น้ำเปล่า

รายละเอียดสินค้า

น้ำยาล้างจานจาก
เปลือกมะนาวทำมา
จากเปลือกมะนาวซึ่ง
มะนาวมีคุณสมบัติ
เป็นกรดซึ่งมีประโยชน์
ในการช่วยกำจัดคราบ
สกปรกต่าง ๆ ใน
ปัจจุบันจึงมีผลิตภัณฑ์
ต่าง ๆ ที่มีส่วนผสมของ
มะนาวอยู่เป็นจำนวน
มากมาย

-BCG Economy model-

กล้วยฉาบ

"กรอบกว่าเข็ม
ในข่อยก็กินอร่อย
กลุ่มแม่บ้านละ"

รายละเอียดสินค้า

กล้วยฉาบเป็นผลิตภัณฑ์การแปรรูปที่มาจากกล้วยซึ่งมีคุณค่า โดยไม่
ทำลายคุณค่า สารอาหารและเนื้อ ช่วยให้การรับประทานกล้วยได้ไม่เบื่อภาคี
มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ช่วยเสริมสร้างพลังงานของร่างกาย และมี
คุณประโยชน์ รักษาสมดุลของน้ำและอิเล็กโทรไลต์ ช่วยป้องกันโรคกระดูก
พรุน ปรับปรุงการทำงานของสายตาและช่วยเสริมสร้างกล้ามเนื้อ

49.-

-BCG Economy Model-

พวงกุญแจพลาสติกหด
SHRINK PLASTIC KEYCHAIN

35฿

พวงกุญแจพลาสติกหดเป็นงาน DIY และสายบนพวงกุญแจทั้งหมดเป็นการวาดด้วยมือ จึงสามารถเลือกตัวอักษร หรือ รูปวาดเป็นลายพวงกุญแจของเราเองได้!

BCG ECONOMY MODEL

very delicious

แยมฝักส้ม
ผลิตจากเปลือกส้มแท้

ผลิตในนามบริษัทส่งออกผลไม้
และผลไม้สด จากสวนปลูก
ด้วยเทคโนโลยีใหม่

เพียง 69฿

BCG ECONOMY MODEL

กลาบด้วยสองรส
กลาบด้วยสองรส

ม.217

คำแรกติดใจ
คำต่อไปติดคอ

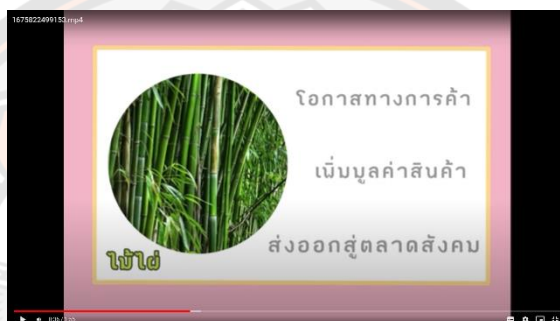
ใช้กล้วยน้ำว้าในการทำ มีสองรส รสขิงเข้มข้น กับ รสมะดา ดุนเล็ก10บาท ดุนใหญ่20บาท

กล้วยน้ำว้า ขิงขมิ้น น้ำมัน

เกลือ น้ำเปล่า มะนาว

BCG Economy model

ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างวิดีโอเผยแพร่ผลงานนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

ภาคผนวก ข การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม

โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม

โรงเรียนวัชรวิทยา